Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 266 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1884 (Ն. Տ.) 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14 ՍԷՖԷՐ 1302

[illegible]

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده [illegible]
غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY.
Karakeuy, Déirmén han

40 փար

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

40 փարա

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	 50
»	»	Հատով	»	»	 1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	 60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		 56
»	»	Վեցամսեայ	»		 28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ծառայմբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ, հաստատեալ յամին 1851, կը հրատարակուի այժմ իբրեւ Շաբաթաթերթ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի մէն մի թիւը կը պարունակէ նոյն շաբթու Ազգային, Ներքին, Արտաքին, Քաղաքական և Դրամական բոլոր կարեւոր լուրերն ու տեղեկութիւնները։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթն, իւր մէն մի թուով, կը հրատարակէ նաեւ Խմբագրական Տեսութիւններ, ազգային, քաղաքական, ընկերային, ընտանեկան և տնտեսական նիւթերու վրայ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթին ամեն թիւը կը պարունակէ նաեւ օգտակար յօդուածներ գիտական և պատմական զանազան նիւթոց վրայ, հետաքրքրաշարժ և բարոյալից նորավէպեր, և ընտիր թարգմանութիւններ ու քերթուածներ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթն Հանդէս մ'է և Լրագիր մ'է միանգամայն։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի մէն մի թիւը կը բաղկանայ մանր և հոծ տառերով կազմուած 20 երեսներէ, և տարին կը կազմէ աւելի քան 1,000 երեսներէ բաղկացեալ ընտիր հատոր մը մաքուր տպագրութեամբ, իւր Յաւելուածներէ զատ։

ՄԱՍԻՍ Շաբաթաթերթի տարեկան գինն է միայն ԿԷՍ օսմանեան ոսկի, և վեցամսեայն՝ ՔԱՌՈՐԴ օսմանեան ոսկի։ Ձեռքէ կը ծախուի 60 փարա գնով։ Թղթատարութեան տարեկան ծախքն է միայն 15 ղրուշ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի Երեսփոխանաց ժողովոյն Նոյմ. 20ի նստին մէջ, Պ. Թոնի Ռէվիյոն, (Պելվիլի արմատական Երեսփոխանն հանգուցեալ Կամպէդդայի տեղ,) մութ գոյներով նկարագրեց Բարիզի մէջ տիրող թշուառութիւնն։ Հնտախտն ու ձմեռն, բսաւ, միասին եկած են, և թէպէտ հնտախտի չափազանցեալ երկիւղներն անհետացան, բայց օտարազգի և գաւառացի այցելուք, որ Բարիզի բնակչաց մէկ մասին ապրուստի միակ միջոցն էն, փախած են մայրաքաղաքէն։ 15 արհեստաւորի վրայ 10ը միայն գործ ունին, որոց միջին վարձքն 2 տարւոյ մէջ օրը 6ական ֆրէն 5ական ֆր. իջած է։ 100,000 որմնադիրներէն որք 1882ին կ'աշխատէին ի Բարիզ, 30,000ը մեկնած են, և մնացեալ 70,000ին կէսը միայն գործ ունին։ Քաղաքապետութիւնը պարտի փողոցներու բարւոքումներ ի գործ դնել, և ամբողջացնել Հօսմանի Պուլվառն, որուն համար Քրէտի Ֆոնսիէի դրամատունէն պարտի փոխ առնուլ և ծախսել 50-60 միլիոն ֆրանք հանրային շինուածոց վրայ, որք այսպէս գործ կրնան մատակարարել անգործ որմնադիրներուն և ուրիշ գործաւորներու։ Պէտք է նաեւ անմիջապէս սկսիլ ընդերկրեայ երկաթուղին (Բարիզի տակէն անցնելու սահմանեալ) որ նոյնպէս գործ կրնայ տալ հազարաւոր գործաւորաց։ Երկու Լիսէներն, որոց շինութիւնն երկար ժամանակէ հետէ որոշուած է, անմիջապէս կառուցուին, ինչպէսնաեւ Բարիզի չուրջը բանող երկաթուղւոյն կամուրջները։ Սորպոնի Ճեմարանին և Բժշկական վարժարանին վերանորոգումները պէտք է սկսուին, Ֆրանսայի Դրամատան շէնքն ընդարձակուի, արուեստից Թանգարան մը կառուցուի Հաշուակալութեան Ատենին անշուք աւերակաց վրայ, երկու փառաւոր զօրանոցք քանդուին, ևն։ Պ. Թոնի Ռէվիյոն առաջարկեց նաեւ որ մայրաքաղաքի այլ և այլ շրջանակաց մէջ առաւել հաւասարապէս բաշխուին աղքատաց սահմանուած նպաստք, և փոքրիկ գումարներ նպաստ տրուին գաւառները վերադառնալ ուզող աղքատ ընտանեաց, կամ անոնց որք չեն կրցած բռնել իրենց վարձքն և կը նեղուին։ Երեսփոխանը պնդեց թէ, բստ որում Բարիզ ամեն նահանգաց բնիկներ կը պարունակէ, կառավարութիւնն արդարապէս կրնայ կոչուիլ նպաստելու Բարիզ քաղաքին։ Եզրակացուց առաջարկելով որ երեք միլիոն ֆրանքի գումար մը յատկացուի այժմեան տագնապին զոհերուն, և այս գումարի կէսն յանձնուի աղքատաց ողորմութիւն բաշխող մարմնոց և կէսն՝ արհեստական միութեանց թաղային մասնաճիւղերուն։

Պուրպոնեան Երեսփոխան Պ. տը Մէօն փաստաբանեց թէ թշուառութիւնը բոլոր Ֆրանսայի վրայ կը տիրէ, և դատապարտեց այժմեան տնտեսական դրութիւնն, առեւտրական դաշնագրերն ալ ի միասին։

Ծայրայեղ հանրապետական Պ. Տըլաղը յանձնարարեց Բարիզի ամրութեանց քանդումն, որք զինուորական տեսակէտով անօգուտ են բոլորովին, և տեղային ինքնօրէնութեան հաստատումն, այնպէս որ քաղաքապետութիւնք կարենան տուրք դնել չբնակուած տանց վրայ, և այսպէս պարտաւորեն կալուածատէրներն որ իջեցնեն իրենց կալուածոց վարձքն, և տուրք առնուլ նաեւ այն պարապ հողերու համար որոց վրայ իրենց տէրերք կալուած չեն շիներ։

Տնտեսական տագնապը քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնախմբին նախագահ Պ. Սրիւլէ Պ. Ռէվիյոնի հետ համաձայնեցաւ թէ տնտեսական տագնապն առաւել եւս պիտի ծանրանայ առաջիկայ տարւոյ մէջ, և Բարիզի մէջ շինութիւններ ու նորոգութիւններ սկսելով գործաւորներուն գործ տալու դրութիւնը ջատագովեց։

Ներքին գործոց Նախարար Պ. Վալտէք Ռուսօ դիտեց թէ թշուառութիւնն և գործի պակասութիւնն ո՛չ այնչափ աւելցած են որչափ հանրային ուշադրութիւն գրաւած են, որ ինքնին ուրախալի նշան մ'է։ Հնտախտի չարիքները չափազանցելու վնասակար հետեւանքը ցոյց տուաւ, և բսաւ թէ տնտեսական տագնապն ալ չափազանցելու դրութիւնը նմանապէս վնասակար հետեւանք պիտի ունենայ։ Յայտնեց թէ Սորպոնի Ճեմարանին և Բժշկական վարժարանին վերանորոգումները կը պատճառեն 58 միլիոն ֆրանքի ծախք մը, և 3,700 մարդիկ կ'աշխատին անոնց։ Թէ Քաղաքապետութիւնն ալ 12 միլիոն ֆրանք կը ծախսէ փողոցային բարւոքումներու համար։ Երկաթուղեաց ընկերութիւններն ալ 900,000 ֆրանք։ Մինչ Նորաշէն Մարսէօֆ թաղին կ'աշխատին 3,700 անձինք, և ծախք յատկացուցած է 15 միլիոն ֆր։ Երկու Լիսէներն և ուրիշ հանրային շինութիւնք առաջիկայ տարին պիտի կրնան սկսիլ, 18 միլիոն ֆրանքի ծախքով։ Փողոցներու փայտեայ սալայատակներու և գաւառային ուղիներու համար 26 միլիոն ֆրանք ծախք պիտի լինի, և Քաղաքապետութիւնն առաջիկայ տարին 39 միլիոն ֆրանք պիտի ծախսէ ճեմելեաց, կոյուղեաց համար, և այլն։ Բանտային շինութեանց մէջ բարւոքումներ պիտի լինին 17 միլիոն ֆրանքով, և Նոր Թրամուէյ մը պիտի շինուի 7 միլիոն ֆրանքով։ Եթէ կառավարութիւնն և Քաղաքապետութիւնն համաձայնին, աժան տուներ պիտի կրնան կառուցուիլ 125 կամ 150 միլիոն ֆրանքով։ Բայց, այս ամեն հանրային շինութիւնները թուելով հանդերձ, Նախարարը պարսաւեց արուեստակեալ և վաղանցիկ գործունէութիւն մը, որ Բարիզ քաղաքին ճշմարիտ պիտոյից համաձայնութենէն դուրս է. որովհետեւ, բսաւ, այդ առժամանակեայ աշխատութեան կրնան հետեւիլ աւելի ծանր անգործունէութիւն ու թշուառութիւն։ Պէտք եղածէն աւելի շինութիւններու ձեռնարկուելուն պատճառաւ, անգործ որմնադրաց թիւն այսօր աւելի մեծ է, թէեւ անոնցմէ շատեր գաւառները վերադարձան անցեալ տարի։ Գալով 3 միլիոն ֆրանքի նպաստին, բարեգործութիւնը կառավարութեան պաշտօնը չէ, մանաւանդ թէ Բարիզէն դուրս աւելի թշուառութիւն կայ։ Եթէ Բարիզի թշուառ գործաւորաց համար նպաստ քուէարկենք, որո՞վ իրաւամբ Լիոնի և ուրիշ գաւառային կեդրոններու թշուառ գործաւորները բացը պիտի թողունք։ Ինչ որ կառավարութեան ձեռքէն կուգայ ընել՝ ըստ կարի օգտակարապէս գործածել է Պետութեան և Քաղաքապետութեան բացած վարկերը վասն ամբողջացման կամ վերանորոգման հանրային շինուածոց։

Բարիզի պահպանողական միակ Երեսփոխան Պ. Բալլա արտայայտեց, այսինքն Ֆրանսայէն դուրս հանուած վաճառաց 100ին 33 նուազումն յիշեց իբրեւ տնտեսական յոյժ աննպաստ երեւոյթ մը, և դանդատեցաւ Միապետականներուն «Տնտեսական Յանձնախմբ»ին բոլորովին դուրս թողուելուն համար։

Գաւառացի արմատական երեսփոխան մը, Պ. Վէրնէ, պնդեց որ Բարիզ հանրային ուշադրութեան մենաշնորհ մը չվայելէ, այլ գաւառաց մէջ տիրող թշուառութիւնն եւս ուշադրութեան առարկայ լինի, և Բարիզի մէջ հազարաւոր գործաւորաց անգործ մնալուն և այսպէս առնուած թշուառութեան պատճառ համարեց Բարիզի մէջ հանրային շինուածոց հրապոյրն, որք հազարներով գործաւորներ բերել տուած էին գաւառներէն և այժմ չեն բաւեր անոնց պէտքերուն։

Ատեան մեծամասնութեամբ ժողովը քուէարկեց պարզ օրակարգ մը։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

ԽՏԻՎԻ ՓՈՓՈԽՈՒՄ

Մեր երեկի Քաղաքական յօդուածին մէջ յիշեցինք ի Լոնտոն հրատարակեալ տետրակ մը, որ «Եգիպտական դժուարութիւնն և անոր մէջէն ելնելու առաջին քայլը» խորագրոյն ներքեւ, կը փաստաբանէ Եգիպտոսի զօրաւոր վարչապետ մը տալու հարկը։

Տետրակին հեղինակը քաջահմուտ կ'երեւի եգիպտական գործոց։ Երկաբորէն կ'ապացուցանէ թէ տրդի Խտիվ Թէվֆիք փաշան անկարող է, որով միշտ կ'իյնայ վտանգաւոր սխալներու մէջ. ժողովրդեան ատելի է, որով զուրկ կը գտնուի այն ժողովրդային համակրանքէ ու աջակցութենէ որք անհրաժեշտ են յաջողութեան համար. անվստահելի է գերիշխան կառավարութեան, որով չարունակ մեքենայութեանց առարկայ կրնայ լինել. և որովհետեւ յաջորդութեան իսլամական օրէնքին հակառակ եղանակաւ մը բազմած է խտիւական գահուն վրայ, իսլամական աշխարհին մէջ ընդհանրապէս գէշ աչօք կը նայուի իրեն։

Այս անհաճոյ դրից մէջ գտնուող վարչապետէ մը չի կրնար ակնկալուիլ երկրին վիճակին բարւոքում, և եթէ Անգլիա ձեռնարկէ բարւոքել Եգիպտոսի վիճակն, այդպիսի Խտիվի մը ներկայութիւնն խոչ արգելք կը լինի։

Արդ, ընդունելով թէ օր մը պաշտօնէ պիտի ինկնայ Թէվֆիք փաշա, տետրակին հեղինակը կը քննէ թէ ո՛վ կրնան յաջորդել նմա։ Երեք յաջորդներ կը գտնէ.

Նախ. Թէվֆիք փաշայի հայրը նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշա.

Երկրորդ. Թէվֆիք փաշայի անչափահաս որդին Աբբաս պէյ. և

Երրորդ. Բրէնս Հալիմ փաշա, միակ կենդանի որդի հռչակաւոր Մէհմէտ Ալի փաշային։

Տետրակին այս մասը թարգմանօրէն կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց.

Ա. Իսմայիլ փաշայի վերահաստատումը վերջին օրերս շատ խօսուեցաւ եւրոպական մամլոյն մէջ, և Ն. Բարձրութիւն մեծ գործունէութեամբ ջանաց իւր իրաւունքները ջատագովել եւրոպական արքունեաց և հասարակութեան առջեւ։

Բայց նորա վերահաստատման դէմ առաջին առարկութիւնը սա է թէ հինգ տարի առաջ նորա պաշտօնանկութեան վրայ պնդող Տէրութիւնք յետս կոչում մ'ըրած պիտի լինին։ Բայց ինքնին անյաղթելի առարկութիւն մը չէ այս։ Եթէ Տէրութիւնք պատշաճ դատեն յետս կոչել իրենց 1879ի տնօրինութիւն, ատոր ո՛չ ոք բան մը կրնայ ընել։

Աւելի ծանր առարկութիւն մը սա է թէ Իսմայիլի վերահաստատումն անընդունելի պիտի լինի կայսերական պալատան, և յոյժ երկբայելի է թէ Վեհ. Սուլթանն երբեք համոզուի այս վերահաստատման հաւանելու։ Բայց այս մասին պէտք է ըսել թէ Իսմայիլ փաշա յոյժ ճարտար է ըստ կամս փոփոխելու Կ. Պոլսոյ մէջ տիրող կարծիքներն, և երբ յիշենք թէ, օժանդակութեամբ լիազեղուն քսակին զոր եւրոպացի արժէտէրներ իւր գործածման համար պարբերաբար կը լեցունէին կատարեալ վստահութեամբ, ի՛նչպիսի շահատակութիւններ ի գլուխ հանեց իւր իշխանութեան միջոցին. երբ յիշենք նաեւ թէ ո՛րչափ մեծ հարստութիւն մը իրեն հետ տարաւ Եգիպտոսէն, ոչ ոք կը յուսահատի, և մանաւանդ Իսմայիլ փաշա բնաւ չյուսահատիր, Օսմ. կարծիքը շահիլ իւր կողմ։ Այս խնդիր է Իսմայիլ փաշայի հաստատ համոզումն, և իւր գործակալք ի Կ. Պոլիս իրենց տիրոջ հրամանին միայն կը սպասեն նախկին սովորութեանց համեմատ աշխատելու նորա շահուն համար։

Պէտք չէ նաեւ մոռնալ թէ Իսմայիլ փաշայի դէմ Եըլտըզի պալատան մէջ տիրող գէշ գաղափարը ծագում կ'առնու Խալիֆայութեան դէմ վտանգաւոր յարձակումներէն զորս հրատարակեցին Եւրոպիոյ մէջ լոյս տեսնող արաբերէն և թուրքերէն թերթեր, որոց վրայօք Բ. Դուռը կը կարծէ թէ Նախորդ Խտիվին դրամովը ու խորհրդովը կը հրատարակուէին։ Այս յանցանքը քաւելու համար ոսկիներու հեղեղ մը հարկաւոր է։

Բայց և այնպէս հարկ է քննել թէ յաջողութեան ի՛նչ հաւանականութիւններ ունի եթէ երկրորդ անգամ փորձի ենթարկուի որպէս Խտիվ Եգիպտոսի։

Իսմայիլ փաշա հասարակ մարդ մը չէ բնաւ։ Իրազեկ, արթուն, խելացի, նշանաւոր մարդ մ'է, որ քաջ կը ճանչէ Եգիպտոս։ Անսպառելի երեւակայութիւն մը ունի, և գաղափարներն իւր մտաց մէջ նոյնչափ արագ կը ծնին որչափ մանրադիտական որդերը ջրոյ մէջ։ Եթէ վարչապետ մը չէ, զօրաւոր բանակալ մ'է, և երկաթեայ գաւազանաւ ժողովուրդը կառավարել քաջ գիտէ։ Հանճար մ'է իւր տեսակի մէջ, բայց իւր հանճար մոլորեալ հանդամանք մ'ունի, և իւր բարոյական բնաւորութիւն իւր վառվռուն երեւակայութեան տիրապետութեան ներքեւ է։

Իսմայիլ փաշայի վերադարձն յԵգիպտոս՝ բարիք մը չպիտի լինի երկրին։ Իւր իշխանութեան օրով էր որ ցանուեցան դժգոհութեան այն սերմեր, որոց բուսնելովը յառաջ եկան այս հինգ տարւոյ ամեն չարիքներն, որք խոր արմատներ տուին ատելութեան զոր եգիպտական ժողովուրդը կը սնուցանէ Իսմայիլ փաշայի դէմ։ Եթէ վերահաստատուի, չպիտի կրնայ նորէն երկաթեայ գաւազանով կառավարել ժողովուրդն, և ուրիշ եղանակաւ կառավարելու չէ վարժուած բնաւ։

Պէտք է նաեւ չմոռնալ թէ Եգիպտոսի մէջ զօրաւոր վարչութեան մը հաստատման առաջին պայմաններէն մին ժողովրդեան սիրայօժար հաւանութիւնն է այդ վարչութեան համար։ Արդ, եթէ Իսմայիլ վերահաստատուի, այս հաւանութիւն անշուշտ պիտի պակսի եգիպտական վարչութեան։ Միայն օտար զօրութիւն մը կրնայ ներքին ապստամբու-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(93)(

ՖՈՐԹՈՒՆԷ ՏԻՒ ԲՈՒԱԳՈԲԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Բ.

Միւս կողմէ Բիէտուշի բրած խօսքերը Բիէր Բամպըրմէրի մտքին զարկած էին, և կ'սկսէր քսել ինքնիրեն թէ լաւ չէր ըներ անտես ընել իւր դստեր ապագային ապահովելու հաւանականութիւն մը, որչափ և սկար լինէր։

Այս ալ ոչ թէ ընչաքաղցութեան հոգւով։ Ո՛չ, աշխարհ գալէն ի վեր ապրուստն իւր ձեռաց աշխատութեամբ կը հայթայթէր, և հաստատութեամբ կը հաւատար թէ հանապազորդ հացը չպակսիր երբեք ժրաջան մարդոյ։

Աշխատասէր մարդոց յատուկ եղող այն հաւատքն ունէր, զոր հարուստք աննախատեսութիւն կը համարին, բայց արիական համբերատարութիւն է պարզապէս։

Սակայն դիտէ՛ նաեւ թէ երկաթուղեաց վրայ արկածք անպակաս են, դիտէր թէ շոգեգործի մը կրնար անցնիլ իւր վրայէն, և եթէ աքծանողայ այդ ճակատամարտի դաշտին վրայ սպաննուէր. Մարթա միայնակ պիտի մնար աշխարհի մէջ։

Կը յիշէր այն տառապանք զոր իւր կինը կը կրէր իրեն հանդիպած ժամանակ, խեղճ աշակերտուհի բամպակի մանարանի մը մէջ, օրը տասն ժամ աշխատութեան դատապարտեալ, թոշակ մ'առանալով որ հազիւ կ'արգելուր զինք նօթի մեռնելէ, ենթարկեալ ամեն տեսակ փորձութեանց և ամեն բռնութեանց։

Եւ սարսուռ կ'զգար երբ կը մտածէր թէ այս կրնար լինիլ և Մարթայի բաղդն, և թէ անշուշտ աղջիկն ալ չէր կրնար մօրը պէս բարեբաղդութիւն ունենալ քաջ երիտասարդի մը հանդիպելու, որ երկու թշուառութիւն ամուսնացնելով՝ երջանկութիւն մը կազմելու պատրաստականութիւն ունենար։

Յայնժամ Թոլպիաքի հետ տեսակցութիւնը միտքը կուգար։

Ի սկզբան մեծ կարեւորութիւն ընծայած չէր։ Բայց իւր կնոջ թուղթերուն մէջէն բրած անակնկալ գիւտն, որով Բօլին Պէրնիէի ազգատոհմն երեւան կ'ելնէր, Պ. տը Թէնչպրէի խօսքերէն հանուած տարտամ նշաններ կը մարմնաւորէր։

Եւ ահա յանկարծ մարդ մը կը ներկայանար, որ նոր հորիզոններ կը բանար իւր առջեւ, և մեծահարուստ ժառանգութիւն մ'իբրեւ ամենաբնական և ամենադիւրին գործ կը ցուցնէր։

Չէր կրնար ականջ չխաւել, վասն զի հայր էր, և խնդիրն իւր աղջկան վրայ էր։

— Ուրեմն կը կարծէք ստուգիւ թէ այդ Վինէ անուն անձ, որ հեռաւոր ազգականի մ'ինչքը ձեզ ժառանգեցուց, կրնայ այս կնճիռն ալ լուծել, բսաւ յետ պարպելոյ մեծ գաւաթ մը գարեջուր, զոր Բիէտուշ ընծայած էր։

— Աներկրայ եմ, պատասխանեց նախորդ 29 թիւն. եթէ կ'ուզէք զինքը տեսնել, ես կը տանիմ ձեզ անոր տունն երբ և կամիք։

Տը լա Ռօքէթ փողոցը կը բնակի, մօտ այն հրապարակին՝ ուր մարդ կը գլխատեն, և ամեն իրիկուն ժամ ութէն մինչև տասն կ'ընդունի։

— Արդարեւ կ'ուզեմ տեսնել. թէ և հաւատք չունիմ այդ ժառանգութեան վրայ, և մինչև իսկ կը կարծեմ թէ այդ Թոլպիաք ծիծաղեցաւ իմ վրայ, բայց վերջապէս իրաւունք չունիմ աղջիկս հարստացնելու առիթ մը մերժելու։

— Մանաւանդ որ ծախք մը չունիք ընելու։ Հայր Վինէ կանխիկ դրամկամ ծախք չընդունիր։

Ո՞ր օր կ'ուզէք ժամադիր լինիլ ինձ հետ՝ երթալ զայն տեսնելու համար։

— Այս իրիկուն ազատ եմ, բայց խօսք տուած եմ բարեկամներէս միոյն հետ ճաշելու, որ մեքենագործ է, և իմ աղջկանս հասակակից աղջիկ մ'ունի... տղայք պիտի զբօսնուն... չեմ ուզեր զրկել զանոնք... Յառաջիկայ հինգշաբթի իրիկուն ալ ազատ եմ։

— Հինգշաբթի, գործիս կու գայ. Ուրեմն կ'սպասեմ ձեզ ժամ ճիշդ ութին Շաթօ-տ'Օի հրապարակին և Վինէի տունը կը տանիմ ձեզ։

— Լաւ։ Թուղթերս ալ կը բերեմ որպէս զի տեսնէք։ Հետաքրքրաշարժ բան է։ Խոշոր ծրար մ'։ Ծննդեան և մահուան վկայագրեր, ամուսնութեան պայմանագրեր, մինչեւ իսկ աղիւսակ մը, ծառի ձեւով, որով ոստերուն վրայ Օ'Սիւլիվանի դերդաստանին անունները գրուած են։

Բօլինի մայրը բարեբաղդաբար պահած էր զանոնք. բայց իմ խեղճ կինս երբէք բացած չէր ծրարն, և հրաշք մ'է որ կրակ վառելու չէ գործածած։

— Պիտի տեսնէք թէ մեր մարդուկն ի՛նչպէս պիտի լուսաբանէ թուղթերն։ Անունները, ի բաց առեալ ձեր զոքանչինն, անգլիերէն պարտին լինիլ, բայց հայր Վինէ գիտէ Անգլիերէն.... ամեն բան գիտէ։

— Անգլիերէն անուններ կան... ֆրանսերէններ ալ կան... Պարոն Լըքօնթի մ'անուն տեսած եմ, որ նոյնպէս Օ'Սիւլիվանէ սերեալ է... Մարթայիս մամիկն քրոջ թոռներէն մին։

— Լըքօ՞նթ, կրկնեց Բիէտուշ։

Եւ խորհիլ սկսաւ։

— Կը ճանչէ՞ք զայդ Պ. Լըքօնթ, հարցուց Բամպըրմէր, որ իւր ինքնակոչ ընկերին դիմաց փոփոխութիւնը նշմարած էր։

— Տասնի չափ մարդ կը ճանչեմ այդ անունով, պատասխանեց Բիէտուշ. մին նպարավաճառ է Տիւ Թամբլ փողոցին մէջ, ուրիշ մ'երկնագործ է Սէնթ-Անթուան արուարձանին մէջ։

— Այն Լըքօնթ, որոյ մայրն Օ'Սիւլիվան կը կոչուէր, ինչպէս Մարթայի մամուն մայրը, կը թուի ինձ թէ ամուսնութեան վկայագրէն քաղուած տեղեկութեան մէջ բսուած է թէ փոխանակութեան միջնորդի մը քով սատար է եղեր։

— Ուրեմն, կրնայ հարստացած լինիլ, կրնայ նաեւ մեռած լինիլ։ Ձե՞ք յիշեր ո՛ր թուականին ամուսնացած է։

— Կարծեմ 1855ին։

— Քսան տարիէն աւելի անցած է, բսաւ Բիէտուշ ինքնիրեն։

Եւ կը խորհէր.

— Վարպետին որդւոյն նշանածը տասն եւ ինն տարու է, և Թէրէզ Լըքօնթ կը կոչուի։

Նորանշան բան կը լինի եթէ... բայց ոչ. Ֆրանսայի մէջ գրեթէ այնչափ Լըքօնթ կայ որչափ Տիւրան կամ Մարթէն...։ Սակայն օրիորդ Լըքօնթ դուստր է սեղանաւորի մը..., և փոխանակութեան միջնորդի սատարէ մը ի սեղանաւոր՝ ձեռք մը միայն կայ։

Պէտք պիտի լինի որ հայր Լըքօքի ծանուցանեմ զայս։ Բայց մինչեւ այն ժամանակ կ'ուզեմ Տիկին Լըքօնթի և անոր աղջկան վրայ ղրկել աքծանողն։

Ես չեմ կրնար այլ եւս անոնց տունն երթալ, սիրտս չքաշեր, վասն զի անոնց վշտակրութեան պատճառն ես եմ։

Վարպետս ալ չուզեր տեսնել զանոնք, որպէս զի չաւրուի իւր ծրագիրն։

Իսկ եթէ այս մարդ երթայ տեսնէ զանոնք՝ ժառանգութեան գործին վրայ խօսելու համար, թերեւս կը գտնէ որ անոնք ալ Օ'Սիւլիվանէ մը սերեալ են, և այս բան քիչ մը լոյս կը սփռէ այն գործի վրայ, որ այնչափ կ'զբաղեցնէ զԹոլպիաք։

Բամպըրմէր չկրնար յառաջիկայ հինգշաբթիէն առաջ տեսնել զհայր Վինէ, այսինքն զհայր Լըքօք։ Եթէ, մինչև անոնց տեսակցութեան օրը Բամպըրմէր տեսակցի Պօլինի տիկնանց հետ, թերեւս նոր բաներ կ'իմացնէ մեզ։

Եւ ըսաւ բարձրաձայն.

— Հա՛, միտքս եկաւ. ուրիշ Լըքօնթ մ'ալ ճանչած եմ, որ սեղանաւոր էր կամ Պօրսային մէջ գործ կ'ընէր։

Ժամանակաւ աշխատած եմ անոր համար Լիոնի ընկերութեան քով մտնելէս առաջ, երբոր դարբնութիւն կ'ընէի, և ես շինած եմ Պոլոյնի Ծառաստանին մօտ, Սէն-Քլուի դէմ, Սէնի եզրը կառուցած ապարանին փականքները։

Յետոյ մեռաւ, բայց իւր կին ու դուստրն ողջ են և այն ապարանը կը բնակին միշտ։

Պէտք է երթաք տեսակցիք անոնց հետ։

— Ի՞նչ ընելու համար։

— Հարցնելու համար թէ վախճանեալ Լըքօնթի մայրն Օ'Սիւլիվա՞ն կը կոչուէր։

— Ամենամեծ դիպուած մը կը լինի եթէ այդպէս ելնէ. և ես չեմ համարձակիր այդ տիկնանց դուռը բախել առանց կանխաւ աներկրայ լինելու գործին ստուգութեան վրայ։

Ասկէ զատ, ի՞նչ պատրուակ կրնամ բռնել անոնց տունը մտնելու համար։ Սեղանաւորի մ'այրին դիւրաւ չընդունիր ինձ պէս գործաւոր մը։

Սպասաւորները զիս կը վռնտեն։

— Բա՛, կ'ըսէք թէ տեղեկութիւններ բերած էք ժառանգութեան գործի մը վրայ։ Յայնժամ կ'ընդունին ձեզ, անհոգ եղիք։ Որչափ և հարուստ լինին ոք, ժառանգութիւնն անուշ բան է... մանաւանդ կանանց համար։ Եւ այդ Տիկին Լըքօնթ ալ ուրիշ կանանցմէ տարբեր արարած մը չէ։

— Իրա՛ւ, եթէ հաճի խօսակցիլ ինձ հետ, ի՞նչ կրնամ հասկնալ։

(Շարունակելի)

թեան մը առաջքն առնուլ և դաշնուն վրայ պահել Խամիլի փաշան ։

Վերջապէս, Խամիլի վերահաստատումն յոյժ վտանգաւոր փորձ մը պիտի լինի, յորում չենք գտներ միացումն այն երկու պայմանաց որք անհրաժեշտ են զօրաւոր վարչութեան մը կազմութեան. այն է եգիպտական ժողովրդեան սիրայօժար հաւանութիւնն, և անկեղծ հաճութիւնն օսմանեան գերիշխան կառավարութեան, մինչեւ իսկ եթէ այս հաճութիւն չեռադէ» ձեռք բերուի դրամական կարգադրութեան մը միջոցաւ ։

Այսչափ ինչ առաջին ընտրելոյն համար որ կը ներկայանայ մեր քննութեան ։

(Մնացեալը յաջորդ թուով)

ԱԶԴ

Արեւելք չպիտի հրատարակուի վաղը, Ս. Աստուածածնայ Ընծայման տօնին պատճառաւ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովը գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար–Պէյ Սրբազանի ։ Բայց որովհետեւ օդին գէշութեան պատճառաւ ժողովականաց մեծագոյն մասը չկրցաւ ներկայ գտնուիլ, ներկայք նախապատրաստական նիստ մը կազմելով, զբաղեցան քանի չափ մասնաւոր խնդրոց լուծմամբ, որոց մեծագոյն մասն աննշանական էին, պայմանաւ որ այս որոշմանց վաւերացումն ու գործադրութիւնն յաջորդ նստին միայ ։

Ժողովն ընթերցաւ ապա Էջմիածնայ Ս. Սինօդի, Աղթամարայ Կաթողիկոսի, Պեսարաբիոյ Առաջնորդ, և ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական Տեղակալ Ամեն. Մակար Սրբազանի նամակներն, ուղղեալ առ Գեր. Ատենապետն Կրօնական ժողովոյ, որոց ամենքն ալ ցաւակցութիւն կը յայտնէին ընդ տարաժամ մահ Հոգելոյս Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր ։

Ընթերցաւ նաեւ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի քարտուղար Մկրտիչ եպիսկոպոսի մի գիրն, որ Մսիսի ժողովրդեան պապականութենէ ի ծոց Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ վերադարձին, Ատանայի Եկեղեցասիրաց ընկերութեան աղօրինի քնթացից և Հաճնոյ ամուսնական ծանուցեալ խնդրոյն կը վերաբերէին ։

Գոհութեամբ ընթերցաւ Նմանապէս Կարնոյ Առաջն. Գեր. Մաղաքիա Մ. վարդապետի հեռագիրն որով կը ծանուցանէր թէ Կարնոյ հայ բանտարկեալներէն չորսն եւս Վեհ. Սուլթանին Ներման արժանացած և բանտէ արձակուած են, և այս առթիւ երկար և բարեբաստիկ կեանք կը մաղթէր վասն կենաց Նորին Վ. Վեհափառութեան ։

Ժողովն որոշեց Նէնի գիւղի Ս. Եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգել Նիպրոսի նախկին առաջնորդ Կէօմիւրճեան Գեր. Մովսէս վարդապետը ։

Ժողովն իւր աւարտը փակեց ժամը 11ին, յառաջիկայ նստին մէջ մասնաւոր խնդրովք զբաղելու որոշմամբ ։

Երէկ Ղըլըրճէն (Կովկաս) հեռագիր մը հասաւ ի Պատրիարքարան, որ մեծ ցաւ յայտնելով Ներսէս Պատրիարքին մահուան համար, «Անմոռանալի Բարերար Ազգին» կ'անուանէր զհանգուցեալ Պատրիարքն Կ. Պոլսոյ ։

Մեր այս աւուր թուով կը հրատարակենք մեր Բեդրպուրկի թղթակցին մի նամակն որ Արձագանքի ութամսեայ դադարման պատճառներուն վրայ կը խօսի ։

Իսկ այս առաւօտեան Ռուսական թղթատարով Տփղիսէն մեր ստացած մասնաւոր նամակներէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւններն և ն ։

«Երբ Ներսէս Պատրիարքի մահագոյժը տանող հեռագիրն հասաւ Տփղիս, Արձագանքի խմբագրութիւնը պատրաստեց մի գեղեցիկ յօդուած, որոյ մեծ մասը ջնջուեցաւ գրաքննութեան կողմէ, գրեթէ կիսովին միայ. Պ. Աբգար սաստիկ զայրացած էր այս պատճառաւ ։ Երբ երկու հարիւր օրինակ Արձագանք տպուած էին սեւ շրջանակով, երբ գրաքննութեան կողմէ արգելք դրուեցաւ. տպարանապետն իրաւունք չունէր խմբագրին յանձնելու այդ թերթերը, վասն զի պատասխանատուութիւնն իւր վրայ էր. բայց Պ. Աբգար, առանց ուշ դնելու, վկաներու և դրոշմերու ներկայութեամբ տպարան կը մտնէ և այդ արգիլեալ թերթերն առնլով ցրուել կուտայ ասելով «Թող յանցանքը ինձ լինի, կարող ես ինձ դէմ դատ բանալ» ։ Տպարանապետն իրողութիւնն յայտնեց ուր հարկն էր, և անոր վրայ եկաւ ութամսեայ դադարման հրամանն ։»

Բայց յայտնի է թէ «սեւ շրջանակի արգելքը» պատրուակ մ'է միայն, և բարձրագոյն տնօրէնութեան նպատակը կաթողիկոսական խնդիրն է, ինչպէս կ'երեւի մեր Բեդրպուրկի թղթակցութենէն ։

Թիֆլիզէն կը գրեն մեզ.

Տեղւոյս ազգային վէճը մեծ է Ներսէս Սրբազանի մահուան վրայ. անցեալ կիւրակէ Նոյ. 4 փառաւոր հոգեհանգիստ կատարեցաւ վանքին եկեղեցւոյ պարէզն, ըստ աւարտման պատարագի, ինքնայօժարութեան բազմաթիւ հանդիսականաց ։

Ազգային կրթական ընկերութեանց մէջ իւր եռանդուն գործունէութեամբ ծանօթ Հրանտ էֆէնտի Ասատուր, որ երեք տարիէ հետէ Փարիզ մէջ իրաւաբանական ուսումն կը հետեւէր և «Լիսանսիէ ան տրուա»ի վկայական ստացած է, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ ։

Լիայոյս եմք որ Հրանտ էֆէնտի ոչ միայն փաստաբանաց դասուն մէջ պատուաւոր տեղ մը պիտի գրաւէ, այլ և իբր ազգային գործիչ և իբր գրագէտ յոյժ օգտակար պիտի լինի ։

Գարահիսարէն եկած վերջին լուրերէ կիմացուի թէ տեղւոյն Ազգային վարժարանները փակուեր են ի մեծ դժբաղդութիւն 400ի չափ աշակերտաց ։

Առաջնորդ հայրը ժամանակէ մ'ի վեր քաղաքէն բացակայ կը գտնուի՝ Սիս գիւղի Առաքելոց վանքին մէջ ինչ ինչ նորոգութիւններ և շինութիւններ ընելու զբաղած լինելով. կ'ըսուի թէ այլ եւս քաղաքը մնալ չուզեր ։

Իզմիրէն մեզ կը գրեն Նոյեմբեր 17 թուով.

«Գոհութեամբ կը ծանուցանեմ թէ քաղաքիս երեւելի և մեծահարուստ ազգայիններէն Պալթազեան հարազատք Վահան Կարապետ և Մատթէոս էֆէնտիներն 100 ոսկի նուէր զրկեր են Ս. Առաջնորդին՝ ազգային արկղին յանձնելու. Պատ. Տնտեսական խորհուրդն սոյն գումարը միացնելով այն 100 ոսկւոյ գումարին՝ զոր մի քանի տարի առաջ յիշեալ Վահան հարազատք նուիրած էին ազգին՝ իրենց բարեյիշատակ Հօր՝ Մարտիրոս աղայի՝ մահարձան մը կանգնելու առթիւ, որոշած է սոյն 200 ոսկւոյ գումարն յատկացնել Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ արտաքին հողոտակ գաւիթը մարմարիոնով յատակելու՝ ի յիշատակ Պալթազեան գերդաստանի հանգուցեալ հոգւոց ։ Ի մօտոյ շինութեան պիտի ձեռնարկուի ։

ԱԶԴ

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան վարժարանին Հոգաբարձութեան կողմանէ իմաց կը տրուի Որդւոց հասարակութեան թէ Ամեն. Ներսէս Սրբազանի մահուան պատճառաւ ետ մնացած դպրոցական հանդէսն և վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենան դեկտեմբեր 2 կիւրակէ օր ի ժամ 7 Մաքրուհեան վարժարանի սրահին մէջ ։

19 Նոյեմբեր 1884
Պէշիկթաշ

ՕՐԻՈՐԴ ՄԱՐԻ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

ԴՈՒՍՏՐ ՅՈՎԱԿԻՄ ԱՂԱ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ

Ետ կարճատեւ հիւանդութեան իւր մահկանացուն կնքեց ի ծաղիկ հասակի 16 ամաց, ի խոր և անմխիթար սգոյ մէջ թողլով իւր ընտանիքը ինչպէս նաեւ իւր ազգականներն ու բարեկամներն ։

Հանգուցելոյն մարմինը Ս. Խաչ եկեղեցին փոխադրուած ըլլալով, վաղը չորեքշաբթի 21 Նոյեմբեր, ժամը 7 1/2, յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուելով, մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը ։

Ուստի կը խնդրուի իւր ազգականներէն ու բարեկամներէն որ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին ներկայ գտնուին ։

20 Նոյեմբեր 1884 Իւսկիւտար

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս արդէն ծանուցած էինք, Բերայի Նախորդ կառավարիչ Պաճրի փաշա Նախընթաց օրն Եըլտըզի կայսերական պալատը գնաց՝ իւր արդարացման համար շնորհակալութիւն մատուցանելու առ Վեհ. Սուլթան ։

Կ'ըսուի այժմ թէ բարձրագոյն հրամանաւ Պաճրի փաշա Ափրիկեան Տրիպոլսոյ Ֆեզզան գաւառակին կառավարիչ կարգուած է ։

Կայսերական թիկնապահ Հիւսէյին Հիւսնի փաշայի հիւանդութիւնն ապաքինելու վրայ է, և Ն. Վսեմութիւն զերծ է այժմ ո՛ր և է վտանգէ ։

Հանգուցեալ Ապտիւլ Ազիզ կայսեր բժիշկ Տօքթ. Լօմէր փաշա, որ մի քանի տարի առաջ աքսորուած էր, կայսերական ներման արժանացաւ ։

Լօմէր փաշա վերստացաւ իւր զինուորական աստիճանն, և երկու հազար ղրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանայ արքունական գանձէն ։

Մայրաքաղաքիս մէջ ներկայացուելիք թատերախաղից ամենն ալ այսուհետեւ կրթական պաշտօնատան քննութեան բովէն պիտի անցնին ։ Այս նպատակաւ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է ։ Յայտնի է թէ յիշեալ խաղերը մինչեւ ցարդ Տպագրական վերատեսչութեան կողմէ կը քննուէին ։

Կ. Պոլսոյ պուլղարական գործակատարի փոխանորդ Պ. Պարամիլոյեֆ Սոֆիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով ։

Տփղիսի Օսմանեան հիւպատոս Իհսան պէյ մայրաքաղաքս եկաւ ։

Սամսոնի գաւառին թուխալ հասոյթից վարչութեան տնօրէն Ֆիլիպ էֆէնտի Սուրիոյ և Հալէպի գաւառաց նոյն վարչութեան տնօրէն կարգեցաւ ։

Թարիգ գոհութեամբ կը ծանուցանէ թէ Դոստլայի Նախորդ թարգման Թէրզեան էֆէնտի, որ Սուլթանիէի և Միլքիէի վարժարանաց մէջ առած է իւր ուսումը, Պաթումի հիւպատոսարանին Բանչէլէր անուանեցաւ ։

Հեռագրաց և թղթատարութեանց վերատեսուչ Իզզէթ էֆէնտի կատարելապէս առողջացած լինելով, իւր պաշտօնին գլուխն անցած է քանի մ'օրէ ի վեր ։

Առեւտրական դաշնագրոց քննիչ յանձնաժողովն երէկ գումարեցաւ ի Բ. Դուռն ընդ Նախագահութեամբ Պոյաճեան Վահէ Պետրոս էֆէնտիի ։

Րէժիի վարչութեան Նորընտիր դերանօրէնք, Պէրթրամ էֆէնտի, Պ. Պովէ և Հասան պէյ, իրենց պաշտօնին գլուխը պիտի անցնին վաղը ։

Ֆիլիպէի Մարիձա լրագիրը կ'ըսէ թէ, բաց ի Ֆրանսական ընկերութենէ մը, ո՛չ ոք խնդրած է ցարդ Պուրկազ–Եամպոլու–Ֆիլիպէի երկաթուղեաց շինութեան արտօնութիւնը ։

Կիրասոնէն կը գրեն մեզ.

«Կիրասոնոյ խճուղին այս տարի եւս կը մնայ անկատար վիճակի մը մէջ, ճանապարհորդք կը հաստատեն թէ Գարահիսարի սահմանին մէջ կիսաւարտ տեղեր շատ կան, որք կը մնան առանց խճի և աւազի, և թէ Թամզարայի մօտ եղող կիրճին վրայ աշխատութիւնք դեռ լրացած չեն» ։

Արքունի Փօղերանոցի մէջ երեւան ելած զեղծումները քննելու պաշտօնով կարգեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Ոստիկանութեան նախարար Քեամիլ պէյի, հետեւեալ արդիւնքը ձեռք բերած է, ըստ Մոնիթէօրի ։

Ստուգուեր է որ այն մեխերն, որոց համար կ'ըսուէր թէ 1200 օխան նոյնչափ լիրայի արժողութեամբ ոսկւոյ և արծաթի փոշի կը պարունակեն, 16 ոսկւոյ արժողութեամբ միայն փոշի կը պարունակեն եղեր ։ Եւ այս 16 ոսկւոյ գումարն անբաւական է մինչեւ անգամ փոշւոյն զտման ծախուց, որ 3000 ղրուշը կ'անցնի ։ Հետեւաբար եղած ամբաստանութիւնն անհիմն կը կարծուի ։

Բարձր. Մեծ–Եպարքոսն երէկ իրիկուն անձամբ գնաց տեսնել ոստիկանութեան պաշտօնատան դէմ շինուելու վրայ եղող Նոր վարժարանը ։

Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ Տեվֆիք փաշա հիւանդ է քանի մ'օրէ ի վեր ։

Ժամանակէ մ'ի վեր Կ. Պոլսոյ մէջ սովորութիւն եղած է, կ'ըսէ Լա Թիւրքի, մանաւանդ մահմետականաց մէջ, տպեալ տոմսակներով հանդիսականութիւն կատարել բարեգործական հաստատութեանց, մզկիթի և դպրոցի շինութեանց համար և այլն ։ Ոստիկանութեան նախարարութիւնը նկատելով որ այս տոմսակաց շրջաբերութիւնն յաճախ զեղծմանց տեղի կուտայ, պաշտօնական ազդով մը հրամայած է որ այս տեսակ հանդիսականութիւնք հսկողութեան ([illegible]) ենթարկին այսուհետեւ, և առանց կանխաւ արտօնութիւն առնուլու չձեռնարկուի այս տեսակ հանդիսականութեանց ։ Տոմսակաց թիւերն և արժէքը պիտի որոշուի կանխաւ. Միանգամայն կը պատուիրուի տպարանաց, որ այս տեսակ տոմսեր չտպեն առանց արտօնութեան ։

Իտալական դեսպան Քօրթի կոմսը Նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշայի հետ ։

Բերայի թաղապետութեան Նախագահ Պլաք պէյ շաբաթէ մ'ի վեր հիւանդ լինելով՝ չերթար իւր պաշտօնատեղին ։

Պէրթրամ էֆէնտիի յաջորդ կարգուած է Պ. Հօրն, իբր խորհրդական մաքսատան վերատեսչութեան ։ Պ. Հօրն յառաջիկայ յունուարի սկիզբը մայրաքաղաքս պիտի հասնի ։

Երէկ Թարիգ գրած էր թէ գաւառաց մէջ ճանապարհներու և ուրիշ հանրօգուտ շինութեանց համար մասնագէտներէ բաղկացեալ մարմին մը պիտի ընտրուի ։

Թէրճիւմանի Հագիգաթ՝ իւր մասնաւոր տեղեկութեանց յենլով կը ծանուցանէ այսօր թէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն այդ պիսի մարմին մը կազմել մտադրած չէ, այլ այդ տեսակ ձեռնարկութեանց քննութեան պաշտօնն յանձնուած է Սըրրի փաշայի, որ Պրուսայի և Նիկոմիդիոյ գաւառներն այցելէ յետոյ այժմ Էնկիւրիի կողմերը կը գտնուի ։

Թուրք թերթն, այսու ամենայնիւ, կը յաւելու թէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը մտադիր է քանի մը երկրաչափներ ղրկել Իփրանիոյ կողմերն ուր Եւրոպիոյ և Ասիոյ երկաթուղեաց գծերու միացման կէտերը պիտի քննեն ։

Այսօր Աւստրիոյ կայսեր գահակալութեան տարեդարձը լինելով, Սանթա–Մարիա եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր աղօթութիւն կատարեցաւ այս առաւօտ ։ Դեսպանատան մէջ կէս օրին պաշտօնական ընդունելութիւնք տեղի պիտի ունենան և իրիկունն ալ հացկերոյթ պիտի տրուի ։

Եէմէնի պաշտօնական Սանաա լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ժանտատենդն որ Եէմէնի մի քանի գաւառակաց մէջ ճարակած էր, Սանաայի գաւառին մէջ ալ երեւան ելեր է, ուր օրը քսանէ աւելի կոտորած կ'ընէ ։ Զինուորական բժիշկ Տօքթ. Սապրի պէյ, որ միանգամայն տեղւոյն թաղապետական բժիշկն է, չկրնար բաւել բոլոր հիւանդները դարմանելու ։ Ուստի յիշեալ թերթը թաղապետական երկրորդ բժշկի մը յուղարկումը կը խնդրէ, հիւանդութեան առաջքն առնուլ կարենալու համար ։

Անցեալներն Այնթապի կողմերն երկնաքար մ'ինկած էր ։ Թէրճիւմանը Հագիգաթ կ'իմանայ թէ այդ երկնաքարն այս օրերս մայրաքաղաքս կը բերուի Օսմանեան թանգարանին մէջ պահուելու համար ։

Ռոտոսթոյի Նորընտիր կառավարիչ Իպրահիմ Սարիմ պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ ։

Գերմանական դեսպան Պ. Րատովիցի վիճակը գոհացուցիչ է. ըստ վերջին ցուցակի բժշկաց, գիշերն հանդիստ անցուցած է և տենդը մեղմացած ։

Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Ասիմ փաշա կիրակի օրն իւր կողմէ քարտուղար–թարգման Կիւլլապեան Միքայէլ էֆէնտին այցելութեան ղրկեց ։

Մաքսական սակագնաց քննիչ յանձնաժողովոյ Ռուսական պատուիրակ Պ. Թէմիրիազէֆ երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Բեդրբուրկ ։ Պ. Թէմիրիազէֆ Ռուսիոյ ելմտական Նախարարութեան վիճակագրական ճիւղին տնօրէնն է ։ Դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Բոմարօֆ պիտի յաջորդէ Պ. Թէմիրիազէֆի յիշեալ յանձնաժողովոյ մէջ, և կը յուսացուի թէ կատարուած բանակցութիւնք գոհացուցիչ տնօրէնութեան մը պիտի յանգին ։ Միայն երեք գլխաւոր կէտերու վրայ անհամաձայնութիւն կայ, այն է ալիւր, ցորենի և ոգելից ըմպելեաց ։

Պ. Թէմիրիազէֆ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով, հրաժեշտ տուաւ արտաքին գործոց նախարարին ։

Անցեալ օր Կարինէն առ Էքսբրէս ուղղեալ նամակ մի, զոր հաղորդած էինք մեր ընթերցողաց, քաղաքին նոր ամրութեանց վրայ կը խօսէր ։ Այժմ, Նոյ. 2/14 թուով երկրորդ նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ յիշեալ շինութեանց վրայ ։

Այս ամրութեանց ծրագիրը պատրաստուեցաւ Կ. Պոլսէն ղրկուած յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ, որոյ նախագահն էր Ֆէյզի փաշա, և շինութիւնն յանձնուեցաւ Շահապ փաշայի ։

Աշխատութիւնք կը կատարուին տասն և մէկ տարբեր կողմերէ. ամրութեանց գլխաւոր կեդրոնն է Նէչաթի անցքը, զոր ռուսք 1877 ին բացած են ։ Ճամբուն աջ կողմն կը գտնուին Կիւրճի պօղազի կիրճերն, և ձախ կողմը Տէվէ պօյնի կիրճերն. մէջտեղի ամրութիւններն են Հովիզ, Օրթահովիզ, Քապուրկաշովիզ, Թուղլըխանէ, Ուզուն Ահմէտ և Տոլանկէօղլու այլ կողմը. Թոփալաւ, Կէժէ–Պայըր, Ազըզ–Ալըք, Ջօղան տէփէ և Թավիթա ձախ կողմն ։

Ասոնց իւրաքանչիւրին մէջ հողէ ամրութիւններ բարձրացած են. գետնափոր զօրանոցներ կը շինուին և ուրիշ ռազմագիտական աշխատութիւնք. այս շինութեանց համար երեք հարիւրէ աւելի որմնադիրք կ'աշխատին, որոց մեծ մասը Կիւմիշխանեցի են ։ Կանոնաւոր վճարում կը լինի ասոնց ։ Շատ ջանք եղաւ որ շինութիւնք ձմեռէն առաջ աւարտին, բայց օդերուն դժնդակութիւնն հարկադրեց որ գարնան թողուին ։

«Կ'ըսուի թէ ռուսական ընդհանուր հիւպատոսը չէ վարանած յայտնապէս այցելել այս պաշտպանողական շինութեանց, մինչեւ իսկ խօսք մը կը վերագրուի անոր, որ այս շինութեանց ամրութիւնն ու օգտակարութիւնը կ'ապացուցանէ ։ Հիւպատոսն երեք ամիս առաջ Կ. Պոլիս ուղեւորեցաւ Շապին Գարահիսարի ճամբով ։ Իւր կատարած մի քանի քննութիւնք կասկած յարուցին, իւր ուղեւորութեան միջոցին խիստ հսկողութեան մ'առարկայ եղաւ և կ'ըսուի իսկ թէ մի քանի տեղագրական քարտէսներու ուրուագծեր առած են իրմէ ։

«Անգլիական հիւպատոսն եւս կը ճամբորդէ. Մուշ, Բաղէշ, Տիգրանակերտ պիտի այցելէ, և Խարբերդի ու Տէրսիմի ճամբով Կարին վերադառնայ ։

Զմիւռնիոյ կողմերը պղնձեայ խիստ հոյակապ արձան մը գտնուեր է 3500 քիլոկրամ ծանրութեամբ. արձանին մէկ ոտքին ծայրը միայն կոտրած է գետնէն հանուած միջոցին. սորա լուսանկարը ղրկուեցաւ Օսմանեան թանգարանի տնօրէն Համտի պէյի ։

Դէրդ Քիլիսէի մէջ չորս տարեկան յոյն աղջիկ մը տան մէջ խաղացած ատեն օղիով լի թակոյկի մը մէջ իյնալով, խեղդուեր է ։

Ադրիանուպոլիս գտնուող հեծելազօր գնդական Շէյխ Ահմէտ Նիազի էֆէնտի, որ Օսմանեան հինաւուրց գերդաստանէ մը սերեալ է, առջի օրը մայրաքաղաքս եկաւ ։

Վերջին օրերս Բերայի ակմբոց մէջ շատ կը խօսուի մենամարտի մը վրայ որ տեղի պիտի ունենար Ֆուատ փաշայի թոռան, հազարապետ Իզզէթ պէյի, և Պ. Մավրոգորտաթոյի միջեւ. Այս խնդիր ծագում առած է սա միջադէպէն ։ Թէփէ–Պաշիի թատրոնին մէջ, Պ. Մավրոգորտաթոյ երկիցս նրբանցքին մէջ Իզզէթ պէյի ոտքին վրայ կոխելով, թուրք երիտասարդն ինքզինքը թշնամանեալ նկատեց և հրաւէր կարդաց Պ. Մավրոգորտաթոյի ատրճանակով մենամարտել իւր հետ, բայց սա առանց իսկ պատասխանելու հեռացաւ ։ Իրողութիւնը լրագրական ասպարէզն ելնելով, Ճէրիտէի–Հավատիսի մէջ տեսնուեցաւ Իզզէթ պէյի մի նամակն յորում կ'ըսէր թէ «Սինեօրն առանց բերանը բանալ կարենալու խոյս տուաւ քովէս» ։ Նամակին պարունակութիւնն և գլխաւորաբար Սինեօր բառն իբր անարգանք նկատուելով Պ. Մավրոգորտաթոյի կողմէ, կ'ըսուի թէ այժմ պատրաստ է ընդունիլ Իզզէթ պէյի հրաւէրն ։

Բայց, ինչպէս յայտնի է, մենամարտը բացարձակապէս արգիլուած է Թուրքիոյ մէջ, ուր սակայն Իզզէթ պէյ առաջին անգամը չէ, կ'ըսուի, որ կաշխատի մտցնել այս խժդժական սովորութիւնը՝ պատմութեան մէջ առաջնութիւն ստանալու համար ։ Թարիգ այս առթիւ առաջարկած էր որ մենամարտի վերաբերեալ կառավարական արգելքն ի պաշտօնէ հրատարակուի. իսկ Ճէրիտէ իւր երէկի թուով կ'ըսէ թէ մենամարտի խնդիրը բարձրագոյն ակմբոց մէջ ևս կարեւորութիւն ըստացած է, և աւելորդ կը համարի նոր յայտարարութիւն մը կամ օրէնք մը, դիտել տալով թէ մարդասպանութեան կամ վիրաւորման համար սահմանուած յատուկ օրէնքներ կան ։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

ԱԶԴ

Կայսերական կառավարութիւնն, իւր կատարեալ երաշխաւորութեան ներքեւ, կը հրաւիրէ Օսմանեան Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը ծանուցանել հասարակութեան թէ 5 առ 100 տոկոսաւոր հանրային պարտուց այն արժէթուղթք՝ որք 653,865էն 673,364 թիւերը կը կրեն և 2,250,000 ոսկւոյ անուանական գումար մը կը ներկայացնեն, վերջերս կայսերական կառավարութեան կողմէ Պարոն Հիրշի յանձնուած են, իբր աւանդ ։

Յիշեալ արժէթուղթք չգտնուելով սոյն ցուցակին մէջ որ կցուած է 1881 դեկտեմբեր 8/20ի կայսերական Իրատէին, փոխանցման համար չպիտի ընդունուին, ինչպէս Նաեւ բաժին չպիտի ունենան ո՛չ տոկոսէն և ո՛չ գլխաւճարէն ։

Կ. Պոլիս (Կնք)
15/27 Նոյեմբեր 1884

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Աթէնք, 1 դեկտ.

Այսօր առտու հասան Ֆրանսական դեսպան Տը Մուշ կոմսն, Վոսէօր զօրավարն և այլ Ֆրանսացի սպայք որք պաշտօն ունին զինուորական այլ և այլ վարչութիւնները կազմակերպել ։

Խորհրդարանը կը շարունակէ ելմտական խնդրոյն վիճաբանութիւնն, առանց որ և է միջադէպի ։

ԱԺԱՆՍ ՌԷՅԹԷՐ

Լոնտրա, 1 դեկտ.

Ընտրական շրջանակներու բաժանման և երեսփոխանական աթոռոց վերաբաշխման համար Պ. Կլատսթոնի և լորտ Սալիզպըրիի միջեւ եղած բանակցութիւնք կատարեալ համաձայնութեան մը յանգեցան ։ Պ. Կլատսթոն՝ աթոռներու վերաբաշխման ծրագիրը Երեսփոխանաց ժողովոյ պիտի ներկայէ այս երեկոյ ։ Լորտերու ժողովն ալ նոյն միջոցին պիտի սկսի ընտրական իրաւանց ծրագրին մանրամասնութեանց վիճաբանութիւնն, և այսպէս երկու օրէնքները միևնոյն ժամանակ պիտի ընդունուին երկուց ժողովոց կողմէ ։

Պէրլին, 29 Նոյ.

Անգլիական կառավարութիւնը կէս պաշտօնական կերպիւ մի քանի մեծ տէրութեանց հաղորդեց Եգիպտոսի ելեւմտից բարենորոգման վերաբերեալ ծրագիրն ։—Այս ծրագրի երկու գլխաւոր կէտերն են 1. Հինգ միլիոն անգլիական ոսկւոյ փոխառութիւն մը՝ 100ին 3 1/2 տոկոսով, անգլիական կառավարութեան կողմէ երաշխաւորեալ, որ պիտի գործածուի Եգիպտոսի երկրուն պարտուց գլխավճարին ։ 2. «Եգիպտական Իւնիֆիէ» և «Տայրա Սանիյէ» արժէթղթոց տոկոսին 100ին 3 1/2ի իջնելը ։

Գահիրէ, 29 Նոյ.

Տոնկոլայի կառավարչին մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ անդ հասեր է անգլիական արքունի պահապան զօրաց գունդին առաջին մասն, ուղտերու վրայ հեծած ։ — Կը կարծուի թէ ասոնք անմիջապէս պիտի հետեւին այն հեծելազօրաց գնդին որք Տոնկոլայէն ուղտերով ճամբայ ելան Տէպպէ երթալու համար ։ Այս յառաջխաղացման պատճառն է մեծաւ մասամբ Տոնկոլայի առողջապահական նուաղ գոհացուցիչ վիճակն ։ — Չկարծուիր որ ապստամբաց հետ անմիջապէս կռիւ մը տեղի ունենայ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110
3 » » » (վաճառականի)	109 5/8
» Բարիզի » (պանքայի)	22 93
» » » (վաճառականի)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	ղրշ.	9 9
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	9 9 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	9 10
Բարձրագոյն գին	»	9 10 1/2
Նուազագոյն	»	9 10
Կէս օրին	»	9 10 1/2
Իւնիֆիէ Եգիպտական (Գ. Կ.)		70 20
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		70 20
Բերայի մէջ		—
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.		70 10
Կէս օրին		70 15
Հէվալէսիզ		—
Րէժօր գօնսօլիտէի		—
» իւնիֆիէի		—
Փոխառութիւն 1863	Ֆր.	77 50
» 1865	»	58 5
» 1869	»	51 50
» 1873	»	46
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ. Լ.	22 37 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	45
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	383
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի	»	72

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	3 30
Քրէտի Ժէնէրալ (Գ. Կ.)	Օսմ. Լ.	7 13
Պանք տը Գօնս	»	5 28
Սօս. Շանժ է վալէօր	Օսմ. Լ.	3 25
Թրամուէյ	»	285

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 27
Անգլիական ոսկի	»	110 20
Բօլ իմբէրիալ	»	90 02
Քրիմից	»	51 25
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 85
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9 1
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 7
Վեցնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 35
Մէթալիք	»	98 10
Պղինձ	»	780
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 1 Դեկտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	99 5/8
Օսմ. բացուեցաւ	8 7/16
» » գոցուեցաւ	8 5/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11 7/8
» » 1869	10 5/8
» » 1871	69 3/4
» » 1872	21
» » 1873	9 1/4
Փոխառութիւն 1877	82 3/4
Պանք Օթօման	13 3/4
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	94 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	63 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	89 1/4
Տայրա Սանիէ	62 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	88 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	102 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 1 Դեկտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 55
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 1 Դեկտեմ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % բաց	108 72 1/2
» » 3 % բաց	79 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	8 52 1/2
» » գոցու. (գ. կ.)	8 55
» » 1865	59
» » 1869	52
» » 1873	46
Օսմանեան երկաթուղի	46 37 1/2
», Րէժիի բաժնեթուղթք	523 75
Պանք Օթօման	597 50
Գրէտի Լիօնէ	522 50
» Ֆօնսիէ	1310
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)	1245
Սուէզի ջրանցք	1907 50
Ռուսական 5 % 1877ի	100
Իտալական Ռանթ	98 35
Եգիպտական միացեալ գոց	321 25
Սպանիական (արտաքին)	59 3/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	386 25
5 % Հելլենական	361 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 34

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Դեկտեմբեր 1 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	108 73 3/4
Օսմանեան »	8 67 1/2
Եգիպտական միացեալ	321 25

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

ՆԵՐՍԷՍ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՀԱՆԳԱՆԱԿԻՑ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

Ազգային Պատրիարքարանի մէջ 1882ին ընդ նախագահութեամբ հոգելոյս Ներսէս Հայրապետի գումարուած հանգանակող մարմինն իւր Յանձնաժողովոյ կողմէն ի նիստ հրաւիրուեցաւ 1884 Նոյեմբեր 11/23ին, Բերա, Խասեանց տունն ։ Ներկայ էին Տեարք Ալանեան, Խասեան, Կիւլպէնկեան, Կիւմիւշկերտան, Հաճեան, Մանուկեան, Նորատունկեան, Ունճեան և Ջունդ. բացակայսերէն Հալաճեան և Թորոսեան էֆէնտիք դրաւորապէս և Տեարք Հարենց, Մաքսուտեան, Մոմճեան և Յակոբեան բերանացի յայտնած էին թէ պիտի յարէին մեծամասնութեան որոշմանց, իսկ Գավաֆեան, Կիւրճեանք Ներսիսեան էֆէնտիք տեղեկութիւն տուած չէին իրենց բացակայութեան մասին:

Հանգանակիչ Յանձնաժողովոյ կողմէ Մ. Էսաեան էֆէնտի նիստը բացաւ հետեւեալ բանախօսութեամբ:

Ազնիւ Տեա՛րք,

Ի դիմաց Հանգանակիչ Յանձնաժողովոյ, զոր Դուք իսկ ընտրեցիք Ձեր պատուաբեր վստահութեամբ, պատիւ ունիմ հրաւէր կարդալ Ձեզ այսօր, խորհրդակցելու համար թէ ի՛նչ եղանակաւ պէտք է որ ի գործ դնենք մեր յանձնառութիւն և յայտնենք մեր սուգն այն անդարմանելի կորստեան համար զոր ըրաւ ամբողջ հայութիւնն:

Երբ մեր երջանկայիշատակ Հայրապետն առաջին անգամ զՁեզ իւր Նախագահութեան տակ համախմբեց Պատրիարքարանի մէջ, առաջարկեց որ նպաստ տանք գլխաւորաբար Կեդրոնական վարժարանի մը հաստատութեանն համար: Մեր ժողովրդասէր Պատրիարքն լաւ ըմբռնած էր այսպիսի հաստատութեան մը կարեւորութիւնն, զի ցաւօք սրտի կը տեսնէր որ կը պակսէր ազգային կանոնաւոր հաստատութիւն մը ուր կարող հայն զրկէր իւր զաւակն ամենայն վստահութեամբ և ուր աղքատ այլ ուշիմ ուսանողն ձրիապէս ընդունէր հայ ոգւով դաստիարակութիւն մը, և չտեսներ կը ստիպուէին օտար կրթարաններու դիմել, ուր թէեւ ուսում կ՚առնէին փոքր ի շատէ, այլ ի վնաս ազգային աւանդութեանց,

Դուք, ազնիւ Տեարք, այս պակասը լեցնելու պէտքը զգալով, յօժարակամ փութացիք գործին սկզբնաւորութիւնն ընել և առատապէս մասնակցեցաք հանգանակութեան: Այսօր, որ կրկին կը գումարւինք միեւնոյն նպատակին համար, չենք տեսներ մեր մէջ մեր պաշտելի Նախագահն, որ կուգէր զմեզ իւր շնչով և կ՚առաջնորդէր մեզ իւր իմաստութեամբ: Ներսէս Վարժապետեան, աւա՜ղ, ոչ եւս է:

Սակայն, եթէ այդ աննման Հայրապետն ոչ եւս է, կենդանի են այն գաղափարք զորս ծաւալեց իւր արդիւնաշատ կենաց ընթացքին մէջ և որոց գլխաւորներէն էր Նուպար Շահնազարեան վարժարանի յաջորդող ուսումնարանի մը բացումն, որոյ վրայ միշտ խօսած է մեր ամենուն հետ ալ, մինչեւ անգամ իւր վերջին տագնապալից օրերուն մէջ: Իրագործենք ուրեմն, Տեարք, այդ ազնիւ գաղափարն, յարգելով մեր խոստումն և մանաւանդ մեծարելով չնաշխարհիկ ազգապետի մը սուրբ յիշատակն: Յանձնաժողովս Ձեր կարծեաց հաւատարիմ թարգմանն լինիլ կը կարծէ, առաջարկելով որ Ներսէս Վարժապետեանի անմոռաց անուանը նուիրուի հիմնելի ուսումնարանն, բացուելով Օրթագիւղի այն տանը մէջ իսկ որ իւր վերջին օթեւանը եղաւ:

Այդ տունը գնելու և հիմնարկութեան շարունակութիւնն ապահովելու համար, կարեւոր գումար մը հարկաւոր է արդարեւ. այլ միթէ Ձեր և Տաճկաստանի, Ռուսաստանի և ուրիշ երկիրներու Հայոց գործօն ազգասիրութիւնը չէ՞ կարող հայթայթել զայն: Կազմենք ուրեմն մեր Գործադիր Մասնախումբ, և անմիջապէս գործի սկսելով փութանք հրաւէր կարդալ Ներսէսի համակրողաց որ մասնակցին մեր հանգանակութեան ի պատիւ Հանգուցելոյն: Եւ քանի որ մեր մէջէն ոմանք Իրեն արժանի շիրիմ մը կանգնելու նախաձեռնութիւնն ստանձնած են, միացունենք այս երկու հանգանակութիւններն և մեր եղբայր աջակցութեանը դիմենք, ապահով ըլլալով թէ անոնք, որ պիտի յօժարին կոթող մը կանգնել ի պատիւ Ներսէս Պատրիարքի, մեծագոյն եռանդ մը պիտի զգան հիմնելու համար այնպիսի հաստատութիւն մը՝ որ յաւերժացնէ մեր անզուգական հայրենասիրի յիշատակն:

Այսպիսի գործ մ՚ի գլուխ հանելով, Տեարք, մի քանի առաւելութիւններ մէկանց ձեռք բերած պիտի ըլլանք: Մեր խոստումը կատարած, մեր կղերը յանձնարարութիւն քաջալերած և հայ ժողովրդեան բարձր կրթութեան տեղի մը պատրաստած լինելէ զատ, կատարած պիտի լինինք ձեռնարկ մը՝ որով մեր սիրելի Պատրիարքին ոսկերքը պիտի խայտան իւր գերեզմանին մէջ, այն Պատրիարքին՝ որոյ ոգին մեզ կը նախագահէ այժմ, որպէս միշտ պիտի նախագահէ ազգին՝ ամեն հանրօգուտ ձեռնարկի մէջ:»

Ժողովականք, յետ խորհրդակցութեանց, հետեւեալ որոշմանց յանգեցան միաձայնութեամբ:

Ա. Ի պատիւ Հանգուցելոյն, վայելուչ շիրիմ մը կանգնել Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ:

Բ. Ներսէս Վարժապետեանի անուամբ ուսումնարան մը հաստատել, ուր ընդունուին տեղացի և գաւառացի թոշակաւոր և ձրիավարժ աշակերտներ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ:

Գ. Վեհ. Սուլթանին կողմէ Հոգելոյս Պատրիարքին նուիրեալ Օրթագիւղի տանը մէջ բանալ առ այժմ այդ վարժարանն:

Դ. Արդէն ստորագրեալ 1450 ոսկւոյ գումարն յատկացնել վարժարանի բացման և նախնական ծախուց:

Ե. Անմիջապէս ամեն երկրի ազգայնոց հրաւէր կարդալ հանգանակութեան մասնակցելու, արդիւնքը եկամուտի վերածելով դպրոցին կայութիւնն ապահովելու և աղքատ աշակերտներ ընդունելու համար:

Այնուհետեւ Գործադիր Մասնախումբի մը կազմութեանը ձեռնարկելով, անդամ ընտրուեցան՝ Տեարք Ա. Ունճեան, Ա. Ջունդ, Մ. Էսաեան, Յ. Նորատունկեան, Ս. Կիւլպէնկեան և Տ. Կիւմիւշկէրտան, որք իրենց դիւանը կազմելով, պիտի տեղեկագրեն առ Կեդրոնական Վարչութիւնն և գործոյ ձեռնարկեն անյապաղ, ի հարկին իրենց յարմար դատած անձերն ալ ընկեր առնելով:

Վսեմափայլ Ատենապետ Քաղաքական Ժողովոյ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան.

Պատիւ ունիմք ծանուցանել Ձեր Վսեմութեան թէ Ազգային Պատրիարքարանի մէջ 1882ին երջանկայիշատակ Ներսէս Պատրիարքի նախագահութեամբ գումարուած Հանգանակող Մարմինն, ամսոյս 11ին նիստ կազմելով, հետեւեալ որոշումները տուաւ միաձայնութեամբ:

1. Ի պատիւ Հանգուցելոյն, վայելուչ շիրիմ մը կանգնել Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ:

2. Ներսէս Վարժապետեանի անուամբ ուսումնարան մը հաստատել, ուր ընդունուին տեղացի և գաւառացի թոշակաւոր և ձրիավարժ աշակերտներ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ:

3. Վեհ. Սուլթանի կողմէ Հոգելոյս Պատրիարքին պարգեւեալ Օրթագիւղի տանը մէջ բանալ առ այժմ այդ ուսումնարանը:

4. Արդէն ստորագրեալ 1450 ոսկւոյ գումարը յատկացնել ուսումնարանին բացման և նախնական ծախուց:

5. Անմիջապէս ամեն երկրի ազգայնոց հրաւէր կարդալ հանգանակութեան մասնակցելու, արդիւնքը եկամուտի վերածելով ուսումնարանին գոյութիւնն ապահովելու և աղքատ աշակերտներ ընդունելու համար:

Հանգանակող մարմինն, այսուհետեւ վերակազմուելով Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի Ընկերութիւն անուան տակ, յիշեալ որոշումները գործադրելու համար՝ եօթ անդամէ բաղկացեալ Գործադիր Մասնախումբ մ՚ընտրեց, յանձնարարելով իրեն որ գործի ձեռնարկէ, պատկառելի Քաղաքական Ժողովէն վաւերացում և հանգանակութեան արտօնութիւն ստանալէ յետոյ:

Ընկերութեան հիմնադիրք են.

Տեարք
Աբիկ Ունճեան
Աստուածատուր Ջունդ
Բարսեղ Հալաճեան
Գրիգոր Ներսէսեան
Խաչիկ Հաճեան
Մանուկ Ասլանեան
Միքայէլ Մոմճեան
Միքայէլ Յակոբեան
Մկրտիչ Էսաեան
Յարութիւն Նորատունկեան
Յովհաննէս Թորոսեան
Յովսէփ Գավաֆեան
Նշան Հարենց
Սենեքերիմ Մանուկեան
Սերովբէ Կիւլպէնկեան
Սիմոն Մաքսուտեան
Տիգրան Կիւմիւշկէրտան

Գործադիր Մասնախումբի անդամք են.

Տեարք,

Աբիկ Ունճեան
Աստուածատուր Ջունդ
Մինաս Չերազ Ատենադպիր
Մկրտիչ Էսաեան Ատենապետ
Յարութիւն Նորատունկեան
Սերովբէ Կիւլպէնկեան Գանձապահ
Տիգրան Կիւմիւշկէրտան

Այս տեղեկութիւնները պատկառելի Ժողովդ հաղորդելէ յետոյ, կուգամք խնդրել որ բարեհաճի Մասնախումբս հանգանակութեան արտօնութիւն տալ անյապաղ, ներկայ պարագայից մէջ դամբանի և ուսումնարանի խնդրոց ստիպողականութիւնը նկատողութեան առնելով:

Մասնախումբս կը փութայ յարել թէ, քանի որ մտադիր է ազգային հանգանակութեամբ ի գլուխ հանել իւր առաջադրած գործերն, Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան պիտի մատուցանէ իւր համարատուութիւնն և անոր քննութեան և վաւերացման պիտի ենթարկէ ի պատեհ ժամու Ընկերութեան Կանոնագիրն և Ուսումնարանի Յայտագիրն:

Վստահ լինելով թէ պատկառելի Ժողովդ պիտի հաճի հարկ եղած դիւրութիւնները փութով ընծայել մեր տաժանելի ձեռնարկին, ի պատիւ Հոգելոյս Հայրապետին և յօգուտ տեղացի և գաւառացի ուսումնակարօտ մանկտւոյն,

Մնամք խորին յարգանօք
Ի դիմաց Ներսէս-Վարժապետեան
Ուսումնարանի Ընկերութեան
Գործադիր Մասնախմբի
Ատենադպիր Ատենապետ
Մ. ՉԵՐԱԶ Մ. ԷՍԱԵԱՆ
Կալաթիա
16 Նոյեմբեր, 1884

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

«ԱՐՁԱԳԱՆՔ» Ի ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

Ս. Պետերբուրգ, 10/22 Նոյ. 1884

«Գրաքննական Օրէնքի 49րդ յօդուածի հիման վրայ, յաւելուած 4րդ յօդուածի, (ծանօթութիւն), Օրինաց Հաւաքածու, հատ ԺԴ. 1876 թուականի շարունակութեամբ՝ ներքին գործոց նախարարը որոշեց 8 ամսով դադարեցնել հայերէն լեզուով հրատարակւող «Արձագանք» լրագիրը»:

Ահա պետական նոր կարգադրութիւնը, որ երէկ հրատարակուեցաւ պետութեան պաշտօնական լրագրին մէջ և այսօր արտատպուեցաւ ուրիշ լրագիրներում: Կարգադրութիւնը կրում է Նոյ. 8 թուականը:

Ընթերցողն այս յօդուածների, յաւելուածների ու ծանօթութեանց կոյտերից մի բան միայն կիմացաւ, այն է թէ Տփղիսի «Արձագանք» լրագիրն 8 ամսով դադարեցուած է, և կը ցաւի անշուշտ, որ չգիտեր մէջ բերուած յօդուածների ինչութիւնը, որպէս զի գաղափար կազմէր «Արձագանք»ի անլուր յանցանքին վրայ, որի հետեւանքն է եղել այս շատ խիստ պատիժը: Սակայն ես էլ, որ աշխատեցայ վերահասու լինել այդ յօդուածների ինչութեան և Ռուսաց Օրինագրքի լաբիւրինթոսը քրքրեցի՝ ես էլ ոչինչ բացատրութիւն չգտայ «Արձագանք»ի յանցանքին. որովհետեւ վերոյիշեալ յօդուածի յաւելուածը բառ առ բառ թարգմանութեամբ հետեւեալ իմաստն ունի.

«Այն գործերի մասին, որոնք քննվում են խորհուրդի մէջ դռնիփակ նիստով՝ պարբերական մամուլին մէջ կարելի է հրատարակել միմիայն դատարանի վճիռը, բաց ի այն դէպքերից, երբ գործի ուրիշ մասերի ու մանրամասնութեանց հրատարակութիւնը թոյլատրվում է ըստ 1147 յօդուածի Քրէական Դատարանի Օրինաց»:

Որանից այն ենք հասկանում, թէ «Արձագանք»ին վիճակուած ճակատագիրը նախ դռնիփակ նիստով վճռել է Տոլստոյ կոմսը և այդ վճիռն հրատարակում է այսօր առանց պատճառաբանելու, ըստ այն իրաւանց՝ որ վերոյիշեալ յաւելուածը տալիս է նրան:

Այս քմահաճ օրէնքը, որի զօրութեամբ «դռնիփակ նիստով» կարելի է վճռել և դադարեցնել բոլոր Ռուսաստանի մամուլը, փակել տպարաններն և՛, մեզ աւելի առաւօրինակ է թւում, երբ յիշում ենք, թէ «Արձագանք»ն, ինչպէս նաեւ Ռուսաստանի բոլոր լրագիրները, բաց ի երկու մայրաքաղաքների լրագիրներից՝ ենթարկուած էր նախնական գրաքննութեան. այսինքն նորա իւրաքանչիւր համարը, դեռ չտպուած, ենթարկվում էր գրաքննիչի դիտողութեան, որի հաւանութիւնն առնուելուց յետոյ միայն կարող էր հրատարակուիլ: Ուստի եթէ պատահէին նորա մէջ այնպիսի յօդուածներ ու խօսքեր, որոնք պետութեան շահերին հակառակ կարծուէին՝ գրաքննիչի իրաւունքն և պարտքն էր կրճատել յօդուածի վտանգաւոր տեղերը կամ բոլորովին ջնջել յօդուածը: Երբ այս պարտաւորիչ օրէնքը կայ, ամենքիս էլ պարզ է, որ «Արձագանք»ը չէր կարող Ռուսաստանի շահերին դէմ գրել, ոչ իսկ գրաքննական օրէնքին դէմ գործել, որի մէջից անցնելով գտնվում էր նորա իւրաքանչիւր համարը: Ի՞նչ կերպով ուրեմն պէտք է բացատրել նորա դադարումն 8 ամսով, որի զօրութեամբ մենք երկար ժամանակ զրկուելու ենք Կովկասի ամենախոհեմ և ամենալուրջ հայ լրագրից:

Որովհետեւ, ինչպէս վերը բացատրեցի, «Արձագանք»ը չէր կարող գրաքննական օրէնքներին դէմ մեղանչել, և որովհետեւ ներկայ դադարումը պատճառաբանեալ չէ (ինչպէս ընդհանուր սովորութիւն է որ և է լրագրի նախազգուշութիւններ տալու կամ դադարեցնելու առիթներում), ուստի մնում է միայն ենթադրել, թէ Ռուսաց տէրութիւնը հայերիս նկատմամբ ունի մի ծածուկ քաղաքականութիւն, որի դէմ «Արձագանք»ը գրելիս է եղել կամ կը գրէր, երբ առիթը գար: Որովհետեւ այդ քաղաքականութիւնը ծածուկ պէտք է մնայ՝ ուստի եթէ պետութեան պաշտօնեան ջնջէր «Արձագանքի» այս և այն յօդուածը, որ (թերեւս անգիտակցաբար) ուղղուած է յիշեալ քաղաքականութեան դէմ՝ պարզ է որ նոյն իսկ սորանով խմբագրին կը մատնէր պետութեան գաղտնիքն: Ահա այս «անյարմարութեան» առջեւն առնելու համար է որ, իմ կարծիքով, ներքին գործոց նախարարութիւնը վճռեց առ ժամանակ լռեցնել «Արձագանք»ը, մինչեւ անցնի այն ժամանակն, երբ այս լրագիրն իւր յօդուածներով կարող էր մատնել պետութեան գաղտնի դիտումներին:

Այս տեսակէտով աւելի յառաջ գնալով՝ կը գտնենք նաեւ այն խնդիրը, որի մէջ «Արձագանք» կարեւոր նշանակութիւն պէտք է ունենար, եթէ հրատարակելիս լինէր: Խօսքս կաթողիկոսական խնդրի մասին է: Գլխաւոր ընտրելոյն և ընտրեալին, երջանկայիշատակ Ներսէս Պատրիարքի ողբալի մահով նոր հանդէս է բացվում ազգային լրագիրներին՝ ընտրելիներ գտնելու և ժողովրդի միտքը պատրաստելու: Հերու երբ ընտրելեաց մասին ջերմ վիճաբանութիւններ էին լինում հայ պարբերական մամուլին մէջ՝ միայն «Արձագանք»ն ու «Մշակ»ն էին, որոնք արտայայտում էին ընդհանուր ժողովրդի ճշմարիտ բաղձանքը և եռանդով պաշտպանում էին Կովկասում հանգուցեալ Պատրիարքի ընտրելիութիւնն, որն տեղի ունեցաւ Ս. Էջմիածնում մայիսի ընտրութեանց ժամանակ: Այժմ երբ Մշակը դժբաղդաբար դադարեցաւ հրատարակուելուց՝ մնում էր միայն «Արձագանք»ը արտայայտող և ղեկավարող ուսեալ հայոց ժողովրդի բաղձանքին, և անշուշտ խիստ մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենար ներկայ խնդրում ընթերցողներին վերայ, թէ՛ իւր յօդուածների մշակուած և լուրջ լինելովը և թէ՛ իւր խմբագրի, Մեծ. Արգար Յովհաննէսեանի վայելած նշանակութեամբ ու համակրութեամբ Կովկասի հայ շրջաններում: «Արեւելքի» ընթերցողները թերեւս չեն մոռացել, որ նոյն Պ. Յովհաննէսեանցն էր, որ մայիսի ընտրութեանց համար Ս. Էջմիածին ուղեւորեցաւ իբրեւ պատգամաւոր Վրաստանի և Իմէրէթի կարեւոր թեմին: — Ուրեմն պետութիւնը խափանելով «Արձագանքի» հրատարակութիւնը մինչեւ կաթողիկոսական նոր ընտրութեանց վերջանալը՝ վերցնում է մէջ տեղից մի մեծ խոչընդոտ իւր գաղտնի դիտաւորութեանց և աւելի դիւրութիւն կունենայ գլուխ բերել իւր մտադրութիւնը, մանաւանդ որ — ցաւ է խոստովանիլ — կան մեր մէջ լրագիրներ, որոնք իրենց ուղղութեամբ խակ և խակ համապատասխանում են այս «գաղտնի» դիտմանց:

Եթէ ճիշտ է մեր այս տեսութիւնը՝ ուրեմն «Արձագանքի» առժամանակեայ դադարումը պէտք է համարել պետութեան առաջին քայլը՝ կաթողիկոսական ընտրութեանց միջամտելու, և դուցէ շուտով առիթ ունենանք լսելու կամ կարդալու ուրիշ գաղտնի կամ յայտնի տնօրէնութիւններ եւս, որոց նպատակը լինի Հայոց կաթողիկոս տալ այն անձը, որին չեն ուզում հայերը, այլ ուզում է Ռուսաց տէրութիւնը:

Կարծեմ աւելորդ է մինչեւ անգամ ասելն, թէ ի՛նչ ենք զգում մենք այսպիսի տնօրէնութիւնները հպատակօրէն գործադրելու հարկին մէջ գտնուելով: Մեր միակ մխիթարութիւնը — եթէ կարելի է այսպէս կոչել մի ամենացաւալի երեւոյթ — այն է որ գրաքննական այս բռնաւոր ճնշումին տակ հեծում է ոչ միայն Կովկասի հայ մամուլն, բայց նորա հետ նաեւ մի տիեզերատարած ընդարձակ երկիր, որ Ռուսաստան է կոչվում: Այս տեղ այժմ բոլորովին անհետացել է այն, որ երբեմն կոչւում էր կարծեաց ազատութիւն անունը. լռել են ազնուամիտ հրատարակիչները, դադարել են համարձակ և ազատամիտ լրագիրները: Սահմանադրական ազատութիւն է վայելում այժմ մի ծայրայեղ — յետադիմական, Կատկովի «Մոսկովսկիյա Վեդոմոստի» լրագիրը, որ դաւանութեամբ լցնում է բոլոր հայրենասէր սրտերը: — Սակայն առենք մենք էլ Ռուսաց առածով թէ «Ի՜նչ զան վատ՝ սիրեան լաւ»:

ՄԱՐԶՊԱՆ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ

21 Նոյեմբեր.—Ամսոյս 8ին առաւօտուն էր՝ երբ տեղւոյս Թերթերը գուժեցին մեզ Ամեն. Տ. Ներսէս Պատրիարքի մահուան ազալի լուրն, որ ի մեծ վիշտ միանգամայն և ի զարմանս համակեց տեղւոյս հայ հասարակութիւնը. ի զարմանս, զի տակաւին երկու օր առաջ Արեւելքի էջերուն մէջ ուրախութեամբ կարդացած էինք Նորա առողջական յուսալից վիճակին: Ուստի յուզմամբ դիմեցին յԱռաջնորդարան նոյնի ստուգութեան համար, բայց ոչինչ կրցաւ պատասխանել Գեր. Առաջնորդը, քանի որ պաշտօնական լուր մը չունէր:

Այլ աւա՜ղ, ճշմարիտ և ստոյգ էր այս գոյժ, զոր կը կրկնէին մէկ մէկու ետեւէ եկած Լոնտոնի լրագիրք և մեք ցաւ ի սիրտ պարտաւորեցանք հաւատալ նոյնի ստուգութեան:

Ուստի և Գեր. Առաջնորդն անմիջապէս ծանոյց հասարակութեան թէ՛ յաջորդ օրը (կիւրակէ) յետ աւարտման Ս. Պատարագի հոգեհանգիստ պիտի կատարի վասն հոգւոյ Երջանկայիշատակ Մեծին Ներսէսի: Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը պատասխանեց Գեր. Առաջնորդ Հօր հրաւէրին: Եկեղեցւոյ արարողութեան սկիզբէն զպրաց դասուն մէջ դրուած էր սեւ թաւշէ վրայ քահանայական զգեստ, թագ ու գաւազան որուն շուրջը բոլորուած էին դպիրք թէ՛ ի պատարագին և թէ՛ ի հոգեհանգստեան: Մեր պերճախօս Գեր. Առաջնորդն եւս գեղեցիկ դամբանականաւ մը դրուատեց Հանգուցելոյն ընտիր բարեմասնութիւնն և հմտութիւնը թէ՛ իբր եկեղեցական և թէ՛ իբր պետ ու ներկայացուցիչ Հայ Ազգին:

Ի վերջ գրոյս աւելորդ չեմ համարիր յիշատակել մի կէտ որ իրաւամբ ցաւ պատճառեց տեղւոյս հայ հասարակութեան: Արեւելքի մէջ կարդացինք որ բոլոր Առաջնորդաց Պատրիարքարանէ հեռագրուած է սոյն գոյժ, բայց մեզ ո՛չ, ուստի օտար լրագրաց խօսքին վրայ մեր պաշտօնը կատարեցինք: Ասկէ զատ գրեթէ մի տարւոյ չափ է որ նոր Առաջնորդի ընտրութիւն կատարուած և ի պաշտօնէ Պատրիարքարանի հաղորդուելով ըստ առաջնոյն վաւերացման կոնդակն խնդրուած էր. ցարդ գրեթէ մի տարւոյ չափ է տակաւին չենք ստացած զայն: Բաղձալի է մեզ յուսալ թէ Ազգային Պատրիարքարանն շնորհ կ՚ընէ ապագային մեր պաշտօնական գրութեանց հարկ եղած ուշադրութիւնը նուիրելու:

Մ. Յ.

ԳԻՏԱԿԱՆ

1889Ի ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախ Հաւասի հեռագիրը, ապա ֆրանսական թերթերը ծանուցին մեզ թէ որոշուած է 1889ին Տիեզերական Ցուցահանդէս կամ Արուեստահանդէս մը տալ Փարիզի մէջ, նման 1878ի Ցուցահանդիսին և դուցէ գերազանց քան զայն:

Տիեզերական Ցուցահանդիսի մը թուականին ընտրութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի արդի ժամանակներու մէջ, ինչու որ արհեստներ և գիտութիւնք ա՛յնքան յառաջդիմած և ա՛յնքան զարգացած են որ միայն ի ցոյց դնելի գործիներն ու իրերը պատսպարելու համար կառուցանելիք շէնքը տարիներու կը կարօտի: 1889ի Տիեզերական Ցուցահանդիսին պատրաստութեանց վրայ այժմէն խորհուիլը անհրաժեշտ է ուրեմն, նա մանաւանդ որ ինչ որ այժմէն վճռուի՝ այն միայն լաւ կերպիւ կրնայ գործադրուիլ, ինչպէս պիտի բացատրեմ ի ստորեւ:

1889 թուականը Ֆրանսացւոց համար մեծ կարեւորութիւն ունի, և իրաւամբ, ինչու որ 1789ին հարիւրամեակը պիտի տօնեն մեծաւ հանդիսիւ, և աշխարհի առջեւ մեծ ցոյց մը պիտի ընեն, տօնելով այն սկզբունքները որոց օգուտները այսօր կը քաղեն, և ուրկէ օգտուած են թերեւս ամեն ազգեր: Բայց իրաւունք չունիմ այս կարգի խնդրոյ վրայ խօսելու. անցնինք ուրեմն:

Նոյեմբեր 13ին հինգշաբթի օրը առաջին նիստն ըրաւ Տիեզերական Համազգային Ցուցահանդիսի խնդիրը ուսումնասիրող Յանձնախումբն, ընդ ատենապետութեամբ Պ. Անթօնէն Բրուստի որ ծանօթ է իբր Դեղարուեստից նախարար՝ Կամպէդդայի Նախարարութեան օրով: Մեր աչաց առջեւ ունինք Յանձնախմբին երեք նստերուն ատենագրութիւնքը (13, 15 և 17 Նոյեմբեր): Ասոր կը համառօտեմ եղած վիճաբանութեանց նիւթերը.

Ցուցահանդիսի մը համար առաջին որոշելիք բաներն են տեղը և շէնքը: Բազմաթիւ են ներկայիս համար պատրաստուած ծրագիրները, զորս զանազան ճարտարապետներ հեղինակեր կը գրեն. բայց, ինչպէս Նախագահը դիտել կուտայ, սկզբան խնդիր մը կայ: Այն է թէ՝ լա՞ւ է մինչեւ ցարդ եղածին նման, առժամանակեայ շէնքեր կառուցանել և յետ աւարտման քակել ու ցրուել: 1867ին ինչպէս նաեւ 1878ին այս խնդիրը ծագում առած և ժխտական պատասխան մը ստացած էր: Այս անգամ եւս խորհրդածութեանց նիւթ պիտի ըլլայ և Յանձնախումբը պիտի որոշէ թէ լաւագոյն չէ՞ արդեօք գեղեցիկ շէնք մը կառուցանել անքանդելի ու վերջնական Աշխատութեանց Պալատ կոչել զայն:

Տեղի ընտրութեան խնդիրն եւս կարեւոր է: Պէտք է ընտրել այնպիսի արուարձան մը ուր գործաւորաց դասուն համար դիւրին ըլլայ դիմել: Կան ծրագիրներ որք կ՚առաջարկեն Փարիզէն դուրս շրջակայքը տեղուանք ընտրել, ինչպէս Բուրժիւա, Վէնսէն, Սէնթ-Քլու, Օպէրվիլիէ և լն: Ասոնք 9ական, 10ական հազարամէտր հեռու են Փարիզէ: Բաց աստի ծախսը պիտի աւելնայ զանազան պատճառներով:

Նմանապէս ցոյց տրուած են Լօնշանի և Պակաթէլի հրապարակները, բայց ասոնք ալ պիտի թողուին որովհետեւ նեղ կուգան (*)

Իսկ հետեւեալք են հաւանօրէն ընդունելի.

Առաջին, Շան տը Մարս և Թրոքատէրօ, շրջակայներէն նոր գետիններ գնելով ընդարձակելու և Բալէ-տը-Լ՚Էնտիւսթրի կոչուած շէնքը միասին առնելու պայմանաւ: Կամուրջ մը պիտի միացնէ այս վերջին շէնքը Էնվալիտ կոչուած պալատին հետ և երկաթուղի մը պիտի շինուի շրջագայութիւնը դիւրացնելու համար:

Այլք կ՚առաջարկեն Թիւյլըրիի պարտէզը. բայց այս ալ Ցուցահանդիսին համար հարկաւոր ընդարձակութիւնն ունենալով հանդերձ անպատեհութիւն մ՚ունի. այն է պարտիզին ծառերն արմատախիլ ընելու հարկադրութիւնն որ ընդունելի չէ:

Յանձնախումբը տակաւին որ և է եզրակացութեան չէ յանգած այս մասին: Ամենէն կարեւոր կէտը այն է թէ Փարիզի մէջ թէ Փարիզէն դուրս պիտի ըլլայ Ցուցահանդէսը. տակաւին խնդրոյ նիւթ է և դիւրին է հասկնալ թէ կարեւոր կէտ մ՚է այս:

Նոյնպէս առաւել կարեւոր են Նոյեմբեր 15ի նստին մէջ յուզեալ դրամական խնդիրները: Ապահովութեան Դրամագլուխ կոչուած գումարը գտնելու պայմաններուն համար Մասնաժողով մը ընտրուած է հետեւեալ կերպիւ.

Պանք տը Ֆրանսի կառավարիչը.

Քրէտի Ֆոնսիէի կառավարիչը.

Երեք ներկայացուցիչք Ելմտական նախարարութեան.

Թաղապետական ժողովոյն նախագահը.

Վաճառականական սենեկի նախագահը, և այլ երկու անդամք:

Հարկ է որ բացատրեմ թէ ի՛նչ ըսել է Ապահովութեան Դրամագլուխ:

Երբ կառավարութիւնը կ՚որոշէ Ցուցահանդէս մը տալ, նաեւ յանձն կ՚առնու որոշեալ գումար մը տէրութեան գանձէն յատկացնել այդ ձեռնարկին: Բայց Ցուցահանդէսը միլիոններով ծախք ունի շէնքին և այլ կարգադրութեանց համար, և միլիոններով ալ հասոյթ որ մուտք տուրքերէ և վերջէն ծախսուած իրերէ կը գոյանայ: Այս եղանակաւ ձեռնարկուած միլիոններուն հասոյթէն և ծախուց տարբերութիւնը դիւրին չէ նախատեսել: Կառավարութեան որոշած գումարը կրնայ ըլլալ որ լիովին բաւէ և մինչեւ իսկ անօգուտ ըլլայ առնել, եթէ հասոյթը ծախքն դիմաւորէ. բայց հակառակ պարագային մէջ, ինչպէս ստէպ պատահած է՝ երբ յատկացեալ գումարին կրկինն աւելի բաց կայ, և ոչ մի դրամ չէ կարելի ուզել տէրութեան գանձէն եթէ չէ քուէարկուած. ուրեմն Յանձնախումբը կը ձեռնարկէ ժողովրդեան դիմել բաժնեգիններ հանելով և նախապէս Ապահովութեան դրամագլուխ մը պատրաստել որ ի հարկին վնասուց պակասը լրանու: Եթէ անոր հարկ չըլլայ, վերջէն ետ կը տրուի բաժնետիրաց:

Կրնայ հարցուիլ թէ ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ յանձնախումբ մը կը յաջողի դրամ ուզել ժողովրդէն, այսպէս անյաջող պայմաններով: Ո՞վ կը վճարէ այնպիսի գումարներ որք կրնայ ըլլալ թէ իրեն չվերադարձուին: Բայց Եւրոպիոյ մէջ խնդիրը տարբեր կերպիւ կը նկատուի: Արհեստաւորք և ժողովուրդք ջերմ փափաք կ՚զգան Արուեստահանդէս մը ունենալու, որովհետեւ առով կը ճանչցուին, կը վարձատրուին և կը շահին, ու սիրով կուտան իրենց դրամը ապագային նիւթապէս և բարոյապէս շահելու համար:

1881ին էր որ Ելեկտրական Ցուցահանդէս մը տեղի ունեցաւ ի Փարիզ:— Տեսակին մէջ առաջինն էր այս և հետեւաբար յաջողութիւնն անծանօթ. կառավարութիւնը չուզեց միջամտել և արհեստաւորք մեծկակ դրամագլուխ մը հաւաքեցին բաժանորդագրութեամբ իբր Ապահովութեան Դրամագլուխ: Ցուցահանդէսը այնքան լաւ յաջողեցաւ որ ոչ՛ թէ միայն Ապահովութեան Դրամագլուխը անվնաս մնաց, այլ նաեւ Ցուցահանդէսը մեծկակ շահ մը թողուց. շահ որ օգտակար նպատակի կը գործածուի:

Գալով ներկայ Ցուցահանդիսին՝ Ապահովութեան Դրամագլխոյ մասին գործողութիւնք անտարակոյս մեծ յաջողութեամբ պիտի պսակուին, նա մանաւանդ թէ ձեռնարկող Մասնաժողովը, որոյ անդամոց ցանկը վերը տուի, լիովին վստահութեան արժանի է:

Ցուցահանդիսին վերաբերեալ նորանոր տեղեկութիւնք երբ հասնին, զանոնք հետզհետէ պիտի ներկայացնենք մեր ընթերցողաց: Առայժմ կը բաւականանամք այսչափով, եզրակացնելով թէ կարծուածին չափ դիւրին բան չէ Տիեզերական Ցուցահանդիսի մը կարգադրութիւնը:

Յ. ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Թօփխանէտէ Աղա Ճամիսի ճիվարընտա Գօլ օղլու մահալլէսինտէ ալայ էմինի Սէրվէթ էֆէնտինին մէնզիլի իթթիսալինտէ պուլունան գարագօլխանէ արսասընտա եիւզ պիր արշըն ալթըգ թահմինէն տօգսան սէքիզ արշըն ճէտիտ մահալլինին ֆիրուխթ օլունաճաղընտան մէզատի միւզայէտէսինէ թալիպ օլանլարըն խարթաըրը կէօրմէք վէ շուրուտընը աննայարագ միւզայէտէտէ պուլունմագ իւզրէ իշպու թշրինի սանինին նիհայէթինէ գատար պապը վալայի ճէնապը սէրասքէրի չիւպէշի մահսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

19 թշրինի սանի, 1300
1—5

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունընտա պուլունան պաղճէ իլէ չարխճը պարագասը իճարէ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն իշպու թշրինի սանինին նիհայէթինէ գատար պապը սէրասքէրի չիւպէշի մահսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.

19 թշրինի սանի 1300
1—3

ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

Հաճօբուլու անցք, Թիւ 8

Նկատելով որ դեռ աւարտած չեն աշխատութիւններն իւր նոր վաճառատեղւոյն ի Մեծ-Փողոցն Բերայի Թիւ 194, Օ ԳԱՄԷԼԻԱ վաճառատունն հարկադրեալ է տակաւին մնալ իւր նախկին վաճառատեղին

ի Հաճօբուլու անցք, Թիւ 8,

և անդ շարունակել իւր ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ մինչեւ դեկտեմբեր 25, որպէս զի իւր յարգոյ յաճախորդները կարենան այս ԱՌԻԹԷՆ օգուտ քաղել ԿԱՂԱՆԴԻ առթիւ իրենց պէտք ունեցածը գնելու համար:

Ապրանաց ԱԺԱՆ ԳԻՆՆ արդէն յաճախորդաց կողմէ հաստատուած է, Օ ԳԱՄԷԼԻԱ վաճառատունը կը հաւաստէ հասարակութեան թէ այս անգամ իւր ապրանքներն յոյժ գոհացուցիչ և գիներն եւս առաւել աժան են:

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

Ռումելիէ երկաթուղւոյ բաժնետոմսերուն 89րդ վիճակահանութեան արդիւնքը

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,071,173	600,000	376,310	3,000	421,730	1,000	1,431,945	1,000
394,484	60,000	456,476	»	509,174	»	1,437,913	»
750,758	20,000	502,832	»	547,122	»	1,543,236	»
1,331,929	»	527,665	»	547,124	»	1,555,289	»
1,431,944	6,000	1,225,867	»	601,465	»	1,637,989	»
1,587,518	»	1,555,286	»	628,373	»	1,637,990	»
1,635,065	»	1,637,986	»	741,258	»	1,696,550	»
1,743,331	»	1,637,987	»	729,465	»	1,858,902	»
1,743,333	»	1,696,546	»	841,412	»	1,862,842	»
1,937,460	»	42,322	1,000	1,085,985	»	1,937,456	»
114,470	3,000	63,971	»	1,265,631	»	1,937,459	»
244,946	»	104,818	»	1,265 635	»		»
244,948	»	203,951	»	1,331,928	»		»

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՅԹ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԱԶԴ

Վսեմ. Տօքթ. Սահակեան փաշա Ասլանեան իւր բնակարանը փոխադրած է ի Գատըգիւղ, Մօտա Ճատտէսի, թիւ 101, և կը շարունակէ դարմանել իրեն դիմողները՝ թէ՛ անդ ամեն օր, և թէ՛ Պահճէ Գաբու Մէրհամէթճեան դեղարանը՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի, և շաբաթ օրերն ի միջօրէի․ — Աղքատները միշտ և ամենուրեք ձրի։

5—30

ԾԱՂԻԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Հատուածոց ընտրելեաց ժողով
ի պէտս վարժարանաց

ՄԱՍՆ Բ.
ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՑ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Մայրենի լեզուի և գրականութեան ուսուցման համար պատրաստուած հաւաքածոյիս այս Բ. մասին մէջ նշանաւոր գրական հատուածներ կան, որք ճաշակի կրթութեան համար գերազանց ուսուցիչ կրնան ըլլալ։ Մանաւորապէս ուշադրութեան արժանի են Վսեմ. Գ. Օտեանի սքանչելի գրուածները, Գեր. Ղեւոնդ Ալիշանի և Գեր. Խորէն Նար-պէյ սրբազանի Սանդուխտ Նահատակուհւոյն քերթուածոց թարգմանութիւնը, Գեր. Գ. Վ. Սրուանձտեանցի, Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի և ուրիշ նշանաւոր հեղինակաց ընտիր գրուածները խնամով քաղուած։

Կը ծախուի Յ. Գալֆաեան և Վ. Մարգարեան գրատուններ նաև ամեն Հայ գրավաճառաց քով՝ ի գին 8 ղրուշ։

Ղալաթիոյ Հէլվաճը փողոցը, Մեծ Այնալը կոչուած ճաշարանին կից Ծիվէլէկեան Մ. Յովակիմ աղայի սրճարանն, որ իւր ըմպելեաց և սպասներուն մաքրութեամբն ու ընտրութեամբ նշանաւոր է, իւր հայազգի յաճախորդներն աւելի եւս գոհ ընելու համար հայերէն լրագրեր ալ դրած է նոյն տրամադրութեան ներքև։

1882Ի ԳԻՍԱՒՈՐԸ

LA COMETE DE 1882
DEPOTA GALATA
MOUHANE CITE FRANCAISE N°82
Z. MARANGHIDES

Այս հռչակաւոր փուչեայ սիկարի թուղթը որ ամենաընտիր տեսակէ է, կը յանձնարարուի ծխողաց։ Մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարանը փորձելով հաստատած է թէ և ոչ մէկ թունաւոր բուսական նիւթ կը պարունակէ։ Ընդհանուր շտեմարանն է՝ բոլոր Տաճկաստանի համար Ղալաթիա, Մումխանէ փողոց Սիթէ Ֆրանսէզ, 82 թիւ, Պ. Զաքարիա Մարանկիտէսի վաճառատունը։

Կը գտնուի նաև Կ. Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բոլոր ծխավաճառաց քով։

30–78

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելից մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօյ	700	Օբորթօյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճէրեան շոգենաւը նաւապետ Լաուրանսոն դեկտեմբեր 3ին աստ կ'սպասուի.

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Ն. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Սիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռիթթոլ և ընկ.

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օր անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Բոթնիա շոգենաւը, նաւապետ Ֆերկիւսոն Լիվըրբուլէն աստ կսպասուի Նոյեմբեր 23 ին։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակալ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անձիօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիդօ	2,500	Բասդըր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Տրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Էրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3:500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարփօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հումպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ժիտօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօնիօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Սօրէնդօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքի Անգլիայէն աստ եկաւ ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռն պարպելէ յետոյ Օտեսա պիտի ուղևորի։

Ուղևորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

Ն. ՓԱՔԷ ԸՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիոյ և Սեւ ծովու կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն և Տրապիզոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արմէն որ Նոյեմբեր 11ի Մարսիլիայէն և Նոյեմբեր 17 ին երեկոյեան ժամ 4ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մինկրէլ։

Ուղևորք և ապրանք կ'ընդունին

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալն
ԹԻՆԻՒՈՒԷ ՐԸՔՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Արարատ	2,500	Բոծըրս
Արգատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռեյլի
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթերգիլ

Րումելիա շոգենաւը ի մօտոյ Պոթիէն պիտի վերադառնայ և անմիջապէս Լիվըրբուլ պիտի ուղևորի։

Այա-Սոֆիա շոգենաւը Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի Նոյեմբեր 20ին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսոստրիս	3250	Ատլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոտիւս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիոթիս	3250	Նէյիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌԻԹԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄԶ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ԲԱՂԴԻՆ ԱՆԻՒԸ

Կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց որ գնեն հետևեալ արժէթղթերն, որոց ամենքն ալ կատարեալ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ մը և մեծ ԲԱՂԴ մը կ'ընծայեն, և որոց արժէքն առաւել կամ նուազ հեռաւոր ժամանակի մը մէջ ԱՒԵԼՆԱԼՈՒ հաւանականութիւն ցոյց կուտան։ Հետագայ չորս արժէթղթերն ի միասին «ԲԱՂԴԻՆ ԱՆԻՒՆ» անուանեցինք։

1880ի Թուրք վիճակահանութիւն մը, տարին 6 անգամ կը քաշուի փետրվար, ապրիլ, յունիս, օգոստոս, հոկտեմբեր, դեկտեմբեր ամսոց 1ին ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 600,000 Փրանք։

1881ի սերպիական 3% վիճակահանութիւնն, տարին 3 անգամ կը քաշուի, յունվար, մարտ, յունիս, օգոստոս, նոյեմբեր ամսոց 2 ին ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 100,000 Փրանք։

Աւստրիոյ Կարմիր–Խաչի վիճակահանութիւն, տարին 3 անգամ կը քաշուի, յունվար, մայիս, սեպտ. ամսոց 2ին ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 50,000 Փրանք։

Հունգարական Կարմիր–Խաչի վիճակահանութիւնն, տարին 3 անգամ կը քաշուի, մարտ, յուլիս, նոյեմբեր ամսոց 2ին ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ 50,000 Փրանք։

Այս արժէթղթերով մարդ երբեք իւր ստակը չկորսնցներ։ Արդարև այնքան աժան են այսօր, որ իրենց գինը շուտով կրնայ բարձրանալ։ Ուրեմն, «ԲԱՂԴԻՆ ԱՆԻՒԸ» գնողը ո՛չ միայն տարին 14 վիճակահանութեանց պիտի մասնակցի որով կրնայ մեծամեծ հարստութիւն մը շահիլ, բայց նաև իւր դրամագլուխը կրնայ աւելնալ՝ արժեթղթոց գնոց բարձրացմամբ։

☞ Ամեն ծախք մեր վրայ լինելով, 180 Փրանքի կանխիկ կը ծախենք «ԲԱՂԴԻՆ ԱՆԻՒԸ», կամ թէ 200 Փրանքի, 50 Փրանքն անմիջապէս վճարելով, և մնացեալը ապա, 1885 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 18/30ԷՆ ԱՌԱՋ։ 50 Փրանքը վճարուելուն պէս, վիճակահանութեանց կը մասնակցուի։

Արժէթուղթ ուզողները պէտք է գրեն, անոնց փոխարժէքը պանքատոմսով, թղթատարական տոմսով (մանտա–փօսթ), Փրանսական կամ աւստրիական նամականիշով, կուպոնով և կամ եւրոպական հրապարակի մը վրայ քաշուած փոխանակագրով մը միատեղ ղրկելով առ վարչութիւնն

«Մօնիթէօր տը լա Շանս Իւնիվէրսէլ» ի Վիէննա

Moniteur de la Chance universelle à Vienne (Autriche).

Կարելի է գրել Փրանսերէն, գերմաներէն, անգլերէն, իտալերէն, յունարէն և ռումաներէն լեզուօք։

ԲԺԻՇԿ ՃԱՆԻԿ ՔՐԻՍԵԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, կիրակի օրերն ալ, առաւօտէ մինչև կէս օր, Կ. Պոլիս, կամուրջի դէմ–առ–դէմ 77 թիւ Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը։

Իրենց թաղերէ վկայեալ աղքատները ձրիաբար կ'ընդունի։

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՈՐԼԻԵՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ — Դիմել առ գործակատար ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատոս խան Պահչէ–գաբու, Պոլիս․ կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1884 Նոյեմբեր 1 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Նոյեմբեր 30

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւոց երթևեկութեան ժամերը

ժ. վ. — Թ.

— 2 Ր. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ր. Հիսար Պէպէք (Արնավուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
— 3 30 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւք. Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 34
— 4 5 Եէնիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ր. Հիսար Պէպէք (Արնավուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
— 4 45 Ր. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 33
— 6 Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիքէօյ Ստէնիա Միրկէօն Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 25
6 45 Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահճէ Եէնիքէօյ Միրկէօն Գանլըճա Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնավուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճ. Պէշիկթաշ Իւսկիւտար 4
8 15 Ա. և Ր. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Պօյաճըքէօյ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ (ուրբաթ օրերը Ստէնիա պիտի հանդիպի) 34
10 Մէզարպուրնուէն Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ր. Հիսար Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 28

Արնավուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւոց ժամերը

— 2 Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 33
— 2 40 Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 21
— 3 20 Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ Գապաթաշ 28
— 4 Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 4
— 4 40 Պէպէք Արնավուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ Գապաթաշ 17
10 45 Հիսարէն Չէնկէլքէօյ ուղղակի կամուրջ 19
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 4

Անատոլուի եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւոց ժամերը

— 2 Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ 4
— 2 30 Պէյգօզ Բաշապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
— 3 5 Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք 22
— 4 Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկունճուք Պէշիկթաշ 20
— 4 5 Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իւսկիւտար 21
8 45 Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իւսկիւտար 22
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 25

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

— 2 45 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ր. Գավագ 33
— 3 30 Գապաթաշ Իւսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Բաշապահճէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 4
5 30 Գապաթաշ Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Եէնիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գավագներ 34
6 45 Իւսկիւտար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ր. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ 22
8 15 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապ. Պէյիւք. Մէզարպուրնու 28
10 30 Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 17
11 10 Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ 34
11 30 Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Միրկէօն Ստէնիա Եէնիքէօյ 19

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

— 3 30 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 4
— 4 10 Ուղղակի Պէպէք 17
9 50 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար (Վասփոր եկող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
10 25 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշ. Արնավուտքէօյ Պէպէք 4
11 5 Գապաթաշ Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
11 45 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք 21
12 — Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիքթաշ) 4

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

— 3 30 Ուղղակի Գանտիլլի 21
4 30 Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահճէ Պէյգօզ Մէզարպուրնու 25
9 25 Գապաթաշ Պէշիք. Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահճէ Պէյգօզ Թարապիա Մէզարպուրնու Գավագներ 20
10 40 Իւսկիւտ. Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահճէսի Պէյգօզ 25
11 40 Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ 28

— Այս նշանը կրող շոգենաւք Նոյեմբեր 11էն սկսեալ մէկ քառորդ վերջ պիտի մեկնին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
2 —	8 10 Պէշիք.	2 5	9 — Պէշիք.
2 30	8 55	2 50	9 35
3 —	9 45	3 20	10 — Պէշիք.
3 30	10 Պէշիք.	3 55 Պէշիք.	10 35
4 15	10 20	4 45	11 —
5 —	10 50	5 25	11 25
5 40 Պէշիք.	11 15	6 — Պէշիք.	11 50
6 15	11 35	7 —	12 5 Պշ. Գպ(
7 — Պէշիք.	12 5	8 15	12 5

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
2 —	8 10 Պէշիք.	2 —	8 15
2 45	8 45	2 30	9 — Պէշիք.
3 30	9 30	3 15	9 35
4 15	9 55 Պէշիք.	3 55 Պէշիք.	10 — Պէշիք.
5 —	10 25	4 45	10 35
5 40 Պէշիք.	10 50	5 30	11 —
6 15	11 30	6 10 Պէշիք.	11 35
7 — Պէշիք.	12 5	7 —	12 5

) Այս շոգենաւ Հրեից տօներուն և ուրբաթ ու կիրակի չպիտի երթևեկէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն
5 — Հարէմէն Սալաճագ
11 15 Հարէմէն » (կիրակի օրերը ժամ 11ին
3 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
11 — Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժամ 10.45ին)

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչև նոր տնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																								
	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60				
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 11	...	...	...	...
Գում–գաբու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22	...	...	...	...
Եէնի–գաբու	6 32	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	6 35	...	8 —	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29	...	...	...	...
Սամաթիա	6 40	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34	...	...	...	...
Եէտի–գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39	...	...	...	...
Մաքրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50	...	...	...	...
Այ–Ստեֆանոս	...	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...	...	...	...	...
Քիւչիւքչեքմեճէ	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																							
	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1			
	Առաւօտ										Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւքչեքմեճէ	...	...	7 34	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...	...
Այ–Ստեֆանոս	...	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 51	...	...	...
Մաքրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5	...	...	...
Եէտի–գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26	...	...	...
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 8	6 42	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	6 55	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...	...	...	...
Եէնի–գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 —	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...	...	...	...
Գում–գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ։